

Tullens hållbarhetsrapport 2022

Innehållsförteckning

1	Generaldirektörens översikt.....	3
2	Utveckling och ledning av ansvarsfullhet vid Tullen	4
2.1	Strategin som vägledning för utveckling av ansvarsfullhet	5
2.2	Hållbarhetsrapporten synliggör effekterna av våra ansvarsfulla gärningar	6
3	Tullen skyddar och betjänar – våra positiva effekter på målen för hållbar utveckling	8
3.1	Insats 1: Vi smidiggör den gränsöverskridande godstrafiken och stöder jämlika konkurrensförutsättningar för företagen	11
3.1.1	Vi gör tullärenden smidigare genom att utveckla tjänsterna	11
3.1.2	Vi erbjöd rådgivning i tullärenden i ett tidigt skede	13
3.1.3	Vi främjade tjänsternas tillgänglighet.....	15
3.1.4	Vi säkerställde tullklareringens riktighet och leveranskedjornas säkerhet	15
3.2	Insats 2: Vi skyddar samhället genom att övervaka förbud och restriktioner vid import.....	18
3.2.1	Vi intensivövervakar näthandeln med alkohol tillsammans med Skatteförvaltningen	18
3.2.2	Vi intensivövervakar produktförfalskningar i posttrafiken.....	19
3.2.3	Vi utvecklade resursspårning för att bekämpa grå ekonomi och ekonomisk brottslighet	21
3.2.4	Vi tog i bruk ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.....	21
3.2.5	Vi övervakade sanktioner mot Ryssland.....	22
3.2.6	Bekämpning av gränsöverskridande brott är till nytta för samhället	24
3.3	Insats 3: Vi skyddar medborgarnas hälsa och miljön	26
3.3.1	Vi tryggade vardagen genom övervakning av produktsäkerheten	26
3.3.2	Vi skyddade människor och miljön genom övervakning av transporter	29
3.3.3	Vi förhindrade spridningen av växt- och djursjukdomar.....	31
3.4	Insats 4: Vi vill vara en ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare	35
3.4.1	Vi främjade arbetslivets mångfald	36
3.4.2	Vi ökade tullkunskapen genom samarbete med läroanstalter och studerande.....	37
4	Tullen stöder i arbetsvardagen och utvecklar praktiska miljögärningar – så minskar vi vårt fotavtryck....	40
4.1	Ansvarsfullt tillsammans – stödandet av tullanställdas arbetsvardag med olika metoder	40
4.1.1	Vi främjade arbetsgemenskapens jämställdhet och arbetets flexibilitet	40
4.1.2	Vi utvecklade välbefinnandet i arbetet och arbetsförmågan systematiskt.....	42
4.1.3	Vi utvecklar vår arbetskultur – Tillsammans är vi mer.....	44
4.1.4	Vi utvecklar tullanställdas kompetens systematiskt	45
4.2	Minskande av Tullens miljöpåverkan.....	46
4.2.1	Vi gick med i miljösystemet Ekokompassen	46
4.2.2	Vi utvecklar våra arbetsmiljöer enligt lokalstrategin.....	47
4.2.3	Vi minskar miljöeffekterna av våra tjänsteresor	49
5	Beskrivning av hur rapporten upprättades	52

1 Generaldirektörens översikt

Vi kan med tillfredsställelse igen publicera Tullens hållbarhetsrapport. Vi kan se att vi har gjort betydande framsteg i många avseenden. Å andra sidan finns det fortfarande utmaningar och sådant som vi borde förbättra. Arbetet är inte lätt, men väldigt belönande.

Att vara medveten om, mäta eller bedöma verksamhetens effekter och att korrigera verksamheten utifrån de observationer och information som erhållits, är i bästa fall en organisk del av den normala verksamheten. Tullen har utvecklat sina verksamhetssätt och sin inställning för att minska de negativa effekterna och öka de eftersträfvade effekterna.

Tullens centrala uppgifter är relaterade till genomförandet av samhällsansvar. Tullen övervakar godstrafiken över gränsen och plockar åt sidan produkter som är skadliga för hälsan och miljön. På så sätt skyddar vi samhället genom praktiska åtgärder. När Tullen sköter sina tullklarings- och övervakningsuppgifter så att godstrafiken inte störs i onödan, bär Tullen ansvaret för att samhällets funktioner –såsom företagsverksamheten – löper smidigt och välbefinnandet ökar. I Tullens strategi är samhällsansvar ett av de fem spetstemana. Under detta tema finns många riktlinjer för åtgärder som bland annat gäller miljöbelastningen och ansvarsfulla rekryteringar.

Mycket har gjorts för att hitta miljöansvarsfulla lösningar och för att förankra verksamhetsmodellerna. Det här kräver utbildning och samtal på en bred front. Det är inte fråga om enskilda ansvariga personers insatser, utan om hela personalens ansträngningar för bättre resultat. Som ett tecken på framsteg fick Tullen år 2022 Ekokompass-erkännandet för att de krävda standarderna har uppfyllts. Detta uppmuntrar oss att fortsätta vårt ansvarsfulla arbete med ännu större beslutsamhet. Vi söker lösningar för att ytterligare minska de skadliga miljöeffekterna. Vi uppmuntrar alla att vara innovativa.

Även vid ansvarsfulla rekryteringar är målet att åstadkomma fler konkreta åtgärder. Till Tullen har man till exempel rekryterat personer som hör till specialgrupper. Ändå är vi inte ens nära målet i den här frågan. Genom våra kontakter med olika aktörer söker vi praktiska sätt att gå vidare med ansvarsfulla rekryteringar. Det är å ena sidan fråga om planering och allmän styrning av strukturerna, men också om enskilda aktörers praktiska lösningar i rekryteringssituationer. Allas bidrag till samhället behövs, och vi vill för vår del bidra till att stödja olika människors möjligheter till sysselsättning.

Vi kan vara stolta över att vi redan kommit så här långt i ansvarsfrågorna, vilket också syns i den här rapporten. Jag vill tacka alla som aktivt har främjat ansvarsåtgärder för deras oersättliga bidrag till en viktig sak! Samtidigt uppmanar jag alla att anstränga sig för att Tullen ska kunna fortsätta att utvecklas i ansvarsfrågor och samtidigt föregå med gott exempel för andra!

Hannu Mäkinen Tullens generaldirektör

2 Utveckling och ledning av ansvarsfullhet vid Tullen

Tullen främjar smidigheten i utrikeshandeln med varor och säkerställer att den sker lagligt. Tullen tillhandahåller tjänster med kunden i fokus och skyddar samhället, miljön och medborgarna. Tullen uppbär effektivt tullar samt andra skatter och avgifter vid import samt bekämpar och utreder gränsöverskridande brottslighet. Därutöver publicerar Tullen den officiella statistiken över Finlands utrikeshandel samt undersöker säkerheten hos livsmedel och konsumtionsvaror.

Tullen är ett ämbetsverk som resultatstyrts av finansministeriet och som samarbetar med näringslivet samt med finska och utländska myndigheter. Vid Tullen arbetar över 2 000 personer. Vi verkar på riksnivå vid 41 tullkontor i olika delar av landet. Finska tullen är en del av Europeiska unionens tullunion, inom vilken man bedriver en gemensam handelspolitik.

Tullen leds av generaldirektören som stöds av en ledningsgrupp vilken består av direktörer vid olika avdelningar och funktioner. Tullen har dessutom olika lednings- och styrgrupper till stöd för inriktningen och samordningen av verksamheten. År 2022 grundades arbetsgruppen för samhällsansvar som består av representanter från olika avdelningar. Gruppen utvecklar och koordinerar Tullens ansvarsarbete och verkar i tätt samarbete med Tullens olika funktioner.

Av de förändringar som år 2022 inverkade på Tullens verksamhetsmiljö, var den största utan tveklöst Rysslands attack mot Ukraina och dess konsekvenser för varuhandeln. Sedan Rysslands attackerade

Ukraina har många sanktioner införts mot Ryssland såsom personsanktioner, ekonomiska sanktioner och visumåtgärder. Till följd av detta har handeln och samtidigt godstrafiken till och från Ryssland minskat kraftigt. Visumrestriktionerna har avsevärt begränsat utfärdandet av nya turistvisum och minskat antalet resenärer. Dessa effekter syntes naturligtvis i Tullens trafikstatistik och i mängden prestationer. Dessutom visade antalet resenärer effekten av coronavirususpandemin, särskilt i början av året. De direkta asiatiska flygningarna över Ryssland har upphört helt vilket trots den gradvisa avmattningen av coronapandemin har stört återhämtningen av den asiatiska passagerar- och flygfrakttrafiken. Samtidigt har övervakningen av sanktionerna sysselsatt tullbevakningen och brottsbekämpningen.

2.1 Strategin som vägledning för utveckling av ansvarsfullhet

Ett av spetsteman i Tullens strategi är samhällsansvar, enligt vilket vi genomför våra uppgifter i en mångkulturell verksamhetsmiljö på ett hållbart och effektivt sätt. Vid genomförandet av strategin vill vi i vår verksamhet öka Tullens samhällsansvar, följa principerna för hållbar utveckling och delta i bekämpningen av klimatförändringen samt också stärka jämställdheten, jämlikheten och mångfalden i arbetslivet.

Andra centrala teman under strategiperioden är utveckling av intressentgrupps- och nätverkssamarbetet, utnyttjande av information och teknologi, utveckling av personalen och kompetensen samt stödjande av ledningen och förnyelse av arbetskulturen. Utvecklingen av dessa delområden stöder ett framgångsrikt och effektivt genomförande av Tullens uppgifter. Samtidigt främjar vi uppnåendet av målen för hållbar utveckling i Förenta nationernas (FN) Agenda 2030, dvs. vi ökar vårt positiva handavtryck.

Som ett led i genomförandet av strategin inrättade vi en arbetsgrupp för att utveckla Tullens miljöprogram. Arbetsgruppen identifierade den miljöbelastning som Tullen orsakar, utarbetade Tullens miljölofte, målen för det nya miljöprogrammet, mätarna och verkställighetsplanen.

Arbetsgruppen utarbetade också en modell för organisering av Tullens ansvarsarbete. I mars 2022 godkände Tullens ledningsgrupp arbetsgruppens förslag om rekrytering av en ansvarsexpert samt om inrättande av en arbetsgrupp för samhällsansvar och regionala miljöteam.

Vi gick med i miljöledningssystemet Ekokompassen i januari 2022, och började förbereda ibruktagandet av systemet. Ekokompassen hjälper oss att se över hur Tullens verksamhet påverkar miljön på bred front och att följa upp hur effektiva våra gärningar är. Vid ett utvärderingstillfälle den 2 december blev vi tackade för våra förberedelser och dokumentationen vi sammanställt, och till sist beviljades Tullen certifikatet Ekokompassen.

Utöver ibruktagandet av det riksomfattande miljösystemet främjade genomförandet av strategin ansvarstagande och syntes bl.a. i utvecklingen av tjänster och rådgivning i initialskedet, främjandet av arbetslivets mångfald, utökat samarbete vid läroanstalter, olika kommunikationskampanjer samt utvecklande av kompetensen, en inkluderande arbetskultur och välbefinnandet i arbetet. I hållbarhetsrapporten berättar vi närmare om vad vi gjort inom Tullens olika uppgiftsområden.

2.2 Hållbarhetsrapporten synliggör effekterna av våra ansvarsfulla gärningar

I april 2022 publicerad vi Tullens första [hållbarhetsrapport](#) för år 2021 i enlighet med Statskontorets anvisningar. Hållbarhetsrapporten är ett sätt att synliggöra Tullens samhälleliga roll och den ekologiska, sociala och ekonomiska inverkan våra ansvarsfulla gärningar har på samhället, affärslivet och medborgarna.

I rapporten redogjorde vi närmare för våra åtgärder för att uppnå målen för hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030. Rapporteringen baserar sig på en beskrivning av hur vi ökar handavtrycket av positiva effekter samt minskar fotavtrycket av negativa konsekvenser för vår verksamhetsmiljö. Vi identifierade sex mål för hållbar utveckling som vi påverkar mest med vår verksamhet:

I denna rapport som beskriver ansvarsfulla gärningarna för år 2022 är FN:s huvudsakliga mål för hållbar utveckling desamma som i rapporten från år 2021. När det gäller de huvudsakliga målen har vi identifierat några nya delmål, vars genomförande vi kommer att redogöra närmare för nedan i form av ansvarsfulla insatser för år 2022.

Till exempel genom dessa praktiska insatser ökar vi de positiva effekterna samt minskar de negativa konsekvenserna för vår verksamhetsmiljö:

- Genom att utveckla de digitala e-tjänsterna, främjar vi lika möjligheter för aktörer och medborgare inom utrikeshandeln att utträta ärenden med oss. Samtidigt minskar vi koldioxidavtrycket från våra kunders rörelser.

- Vi sköter tullklarerings- och bevakningsuppgifterna utan att störa godstrafikens smidighet i onödan. Samtidigt stöder vi jämlika konkurrensförutsättningar för företagen och samlar in skattemedel.
- Vi övervakar godstrafiken över gränsen. Vi skyddar medborgarna och omgivningen genom att plocka åt sidan produkter från varuflödet som är skadliga för hälsan och miljön. Med våra kontroller bekämpar vi brottslig verksamhet och förhindrar spridningen av djur- och växtbaserade sjukdomar.
- Vi riktar övervakningen och brottsbekämpningen enligt de ständiga förändringarna i verksamhetsmiljön och sörjer för samhällets övergripande säkerhet. I bekämpningen av gränsöverskridande brottslighet agerar vi i nära samarbete med övriga lagövervakande myndigheter.
- Vi utvecklar en verksamhetsmodell för ansvarsfulla rekryteringar som baserar sig på samarbetet med parter som erbjuder utbildnings- och sysselsättningstjänster för specialgrupper.
- Vi strävar efter att minska miljöeffekterna av vår verksamhet genom att utveckla våra arbetsmiljöer och utnyttja digitala lösningar i stället för tjänste- och arbetsresor när det är ändamålsenligt.

3 Tullen skyddar och betjänar – våra positiva effekter på målen för hållbar utveckling

De mål och delmål för hållbar utveckling i FN:s Agenda 2030 som ska främjas genom Tullens verksamhet presenteras i tabellen nedan. De åtgärder som ska vidtas för att främja målen är indelade i fyra helheter:

- Insats 1: Vi smidiggör den gränsöverskridande godstrafiken och stöder jämlika konkurrensförutsättningar för företagen
- Insats 2: Vi skyddar samhället genom att övervaka förbud och restriktioner i samband med import
- Insats 3: Vi skyddar medborgarnas hälsa och miljön
- Insats 4: Vi vill vara en ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare.

I tabellen har sammanställts de mål och delmål för Agenda 2030 som hänför sig till varje insats samt de positiva effekterna av Tullens verksamhet för att målen ska nås. Vi har beskrivit våra insatser och deras inverkan genom många praktiska exempel i vår hållbarhetsrapport.

Huvudsakligt mål för Agenda 2030

Delmål

Positiva effekter

Insats 1: Vi smidiggör den gränsöverskridande godstrafiken och stöder jämlika konkurrensförutsättningar för företagen

8.2 Att uppnå en högre ekonomisk produktivitet genom att göra den mångsidigare, genom teknisk uppgradering och innovation, till exempel genom att satsa på sektorer som skapar mervärde och har hög arbetsintensitet.

9.1 Att utveckla en högklassig och hållbar infrastruktur, såsom en regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja den ekonomiska utvecklingen och människors välbefinnande genom att satsa på att alla ska få tillgång till den till ett rimligt pris och på lika villkor.

16.6 Att utveckla effektiva, ansvarsfulla och transparenta institutioner på alla nivåer.

16.10 Att garantera allmänhetens tillgång till information och säkerställa grundläggande friheter i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

- Digitala tjänster underlättar skötseln av tullärenden och minskar rörelsebehovet. (8.2, 9.1, 16.6, 16.10)
- Vi främjar tillgängligheten till kanalerna för tullärenden, så att var och en självständigt kan använda Tullens tjänster. (16.b, 16.10, 16.6, 9.1)
- Vid rådgivningen i initialskedet berättar vi om tjänster och förändringar samt vägleder att agera rätt, vilket gör att vi sparar tid, kostnader och undviker utredningar i efterhand. (8.2, 9.1, 16.6, 16.10)
- Med hjälp av de tillstånd som beviljas till företag, erbjuder vi åt pålitliga aktörer ett smidigare sätt att sköta tullärenden. Med sin verksamhet stöder dessa pålitliga kompanjoner leveranskedjans säkerhet. (9.1, 16.6)
- Med övervakningen stöder vi jämlika konkurrensförutsättningar för företagen. Vi säkerställer tullklareringens riktighet och avslöjar skattebedrägerier. (9.1, 16.6)

**Huvudsakligt mål
för Agenda 2030**
Delmål
Positiva effekter

16.b Att främja och genomföra lagar mot diskriminering och praxis för en hållbar utveckling.

Insats 2. Vi skyddar samhället genom att övervaka förbud och restriktioner i samband med import

3.5 Att intensifiera förebyggande och behandling av missbruk av rusmedel, inklusive narkotika och alkohol.

16.4 Att fram till 2030 avsevärt minska olagliga överföringarna av pengar och vapen, förbättra återlämnandet av stulen egendom och bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

16.6 Att utveckla effektiva, ansvarsfulla och transparenta institutioner på alla nivåer.

16.a Att stärka de viktigaste nationella institutionerna, bland annat genom internationellt samarbete, för att utveckla den kapacitet som krävs för förebyggande av våld och bekämpa terrorism och brottslighet på alla nivåer, särskilt i utvecklingsländerna.

- Genom att hindra ämnen som omfattas av restriktioner eller ämnen som är förbjudna från att komma in i landet, förebygger vi skadliga sociala och ekonomiska effekter som de förorsakar. (3.5)
- Genom att påverka brottslingarnas ekonomiska verksamhetsförutsättningar försvårar vi också den organiserade brottslighetens verksamhetsmöjligheter. Genom en mångsidig brottsbekämpning främjar vi hälsa, miljöskydd, förverkligandet av de mänskliga rättigheterna och tryggar jämlika konkurrensförutsättningar för företagen. (16.4, 16.6, 3.5)
- Återvinningen av brott till staten försvårar effektivt den yrkesmässiga och organiserade brottslighetens verksamhet. (16.4)
- Bekämpningen av grå ekonomi främjar jämlika konkurrensförutsättningar för lagliga aktörer och ökar skatteutfallet samt förhindrar annan brottslighet. (16.6, 16.4)
- Med övervakningen av produktförfalskningar skyddar vi konsumenterna, tryggar statens skatteintäkter och rättsinnehavarnas ekonomiska intressen samt bekämpar tvångsarbete, barnarbete, penningtvätt och finansiering av annan brottslighet. (16.6)
- Med övervakningen av sanktionerna säkerställer vi att Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiska åtgärder är verkningfulla bl.a. i det internationella samarbetet och i främjandet av freden. (16.a)

Insats 3. Vi skyddar medborgarnas hälsa och miljön

3.6 Att fram till år 2020 halvera antalet dödsfall och skador runt om i världen till följd av trafikolyckor.

3.9 Att fram till år 2030 avsevärt minska antalet dödsfall och sjukdomar som orsakas av farliga kemikalier, luft-, vatten- och markföroreningar samt andra föroreningar.

9.1 Att utveckla en högklassig och hållbar infrastruktur, såsom en regional och gränsöverskridande infrastruktur,

- Genom att övervaka transporterna av farliga ämnen och kemikalier samt transporterens trafikduglighet, säkerställer vi att farliga ämnen, kemikalier och avfall inte skadar naturen och medborgarna. Vi förhindrar att fordon i odugligt skick samt överlastade och felaktigt lastade fordon kommer in i det finska trafikflödet. (3.6, 12.4)
- Vi skyddar konsumenter från negativa hälsoeffekter genom att förhindra att livsmedel

**Huvudsakligt mål
för Agenda 2030**
Delmål
Positiva effekter

för att stödja den ekonomiska utvecklingen och människors välbefinnande genom att satsa på att alla ska få tillgång till den till ett rimligt pris och på lika villkor.

15.8 Att fram till år 2020 införa metoder för att förhindra och avsevärt minska invasiva främmande arters påverkan på ekosystemen på land och i vatten och för att kontrollera eller minska antalet prioriterade arter.

12.4 Att fram till år 2020 säkerställa en miljömässigt hållbar hantering av kemikalier och avfall under hela deras livscykel i enlighet med överenskomna internationella handlingsramar och avsevärt minska deras utsläpp till luft, vatten eller mark för att minimera skadliga effekter på hälsan och miljön.

och konsumtionsvaror som strider mot bestämmelserna släpps ut på marknaden. Med tillsynen förhindrar vi också livsmedelsbedrägerier och främjar jämlika konkurrensförutsättningar för företagen. (3.9, 9.1)

- Vi skyddar marken, vattnet och luften genom att övervaka lämpliga transportvillkor och avfallstransporter. (3.9, 12.4)
- Genom tillsynen förhindrar vi spridningen av växt- och djursjukdomar. På så sätt skyddar vi naturens mångfald, skogsnäringsens verksamhetsförutsättningar, livsmedelsindustrin och livsmedelsproduktionen. (9.1, 15.8)

Insats 4. Vi vill vara en ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare

8.5 Att senast år 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning och sakligt arbete för alla, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.6 Att senast år 2020 avsevärt minska antalet ungdomar som varken arbetar eller studerar.

8.8 Att skydda arbetstagarnas rättigheter och garantera en trygg arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive migrerande arbetstagare, särskilt kvinnor och sådana som har ett osäkert arbetsförhållande.

16.6 Att utveckla effektiva, ansvarsfulla och transparenta institutioner på alla nivåer.

16.b Att främja och genomföra lagar mot diskriminering och praxis för en hållbar utveckling.

- Genom samhällsansvariga rekryteringar och positiv särbehandling av specialgrupper utökar vi deltagandet på arbetsmarknaden av partiellt arbetsföra, de som är svåra att sysselsätta, unga, ålderstigna och personer med invandrarbakgrund. (16.b, 8.5, 8.6, 8.8)
- Med proaktivt utbildningssamarbete, möjlighet till praktik och aktiv närvaro på mässor och i media, främjar vi utvecklandet av arbetslivsfärdigheter och ökar medvetenheten om möjliga arbetsplatser redan under studietiden. (16.6, 8.6)

3.1 Insats 1: Vi smidiggör den gränsöverskridande godstrafiken och stöder jämlika konkurrensförutsättningar för företagen

Inom Tullen pågår en totalreform av tullklareringssystemen och de datasystem som stöder dem. Reformen baserar sig på ändringar i EU-lagstiftningen och har som mål att man till hundra procent ska kunna sköta ärenden elektroniskt inom EU. Vi har byggt upp teknologiska förutsättningar för att kunderna ska kunna sköta ärenden med oss när och var de så önskar. Vi strävar även efter att säkerställa att våra digitala tjänster är så störningsfria och tillförlitliga som möjligt. Den kraftigt växande näthandeln och globaliseringen ser till att våra tjänster och vår tullövervakning behövs även i fortsättningen. Tullens digitalisering underlättar cirka 18 000 företags tullklareringsprocesser och över 2 000 tullanställdas arbete samt hjälper privatpersoner vid förtullning av varuförsändelser.

Tullen måste förstå globala handelsflöden ur Finlands synvinkel, särskilt den gränsöverskridande godstrafiken i Finland. Tullen är den myndighet som bär ansvaret för övervakningen av att bestämmelserna för den internationella godstrafiken efterlevs ur hela samhällets synvinkel. Vi riktar övervakningen enligt de ständiga förändringarna i verksamhetsmiljön. Det är viktigt att konsumentskyddet och utrikeshandelns riktighet säkerställs. Tullens företagsgranskning säkerställer tullklareringens riktighet med granskningar i efterhand, och främjar samt tryggar på så sätt utrikeshandelns smidighet samt säkerställer jämlika konkurrensförutsättningar för aktörerna.

3.1.1 Vi gör tullärenden smidigare genom att utveckla tjänsterna

I utvecklingen av tjänsterna syntes särskilt EU:s mångåriga projekt för förnyandet av tulldeklareringen som gick framåt med stora kliv under år 2022. Alla importdeklarationer har nu överförs till den nya Tullklareringstjänsten, deklarationerna för tillfällig lagring har förnyats och e-tjänsternas användbarhet och tillgänglighet har förbättrats. Meddelandekundernas kundupplevelse utreddes för första gången år 2022 med mycket positivt resultat.

I Tullklareringstjänsten (UTU) tog Tullen i bruk nya tjänster som främjar kundens elektroniska tullärenden

[I skedet 2.1 av reformen](#) av importdeklareringen tog man i november 2022 i Tullklareringstjänsten i bruk deklarationer för särskilda förfaranden och förenklade tulldeklarationer vid import. I bruktagandet av deklarationerna i Tullklareringstjänsten minskar kundernas olika deklareringsätt, och på så sätt förtydligas tulldeklareringen av importörer som nu alla görs i en och samma Tullklareringstjänst. Vid Tullen möjliggör förändringen att inga nya deklarationer görs i Importförtullningstjänsten för företag vid särskilda förfaranden (ITU). Överföringen av förenklade importdeklarationer till tullklareringstjänsten minskar hanteringen av pappersfraktsedlar relaterade till periodförtullningar vid Tullen som en del av tulldeklareringen vid import.

Av deklarationerna vid ankomst tog vi i november i Tullklareringstjänsten dessutom i bruk deklarationen för tillfällig lagring och anmälan av varors ankomst som hänför sig till den. I samband med detta tog vi också i bruk anmälningar om befordran av varor mellan tillfälliga lager, som möjliggör befordran av varor mellan lager med en meddelandedeklaration utan transiteringsförfarande.

Testningstjänsten för meddelandedeklarering användes år 2022 i kundtestningarna av nya meddelanden som tagits i bruk. Det här möjliggör en flexiblere testningstidtabell för kunderna, eftersom kundtestningarna kan göras självständigt i testningstjänsten för meddelandedeklarering.

Handläggningen av tulldeklarationer till Tullen är i hög grad digitaliserad. Andelen elektroniska deklarationer är nästan 100 procent, och största delen av deklarationerna handläggs på mindre än en timme.

I den senaste mätningen i slutet av hösten 2021 var det totala vitsordet för kundnöjdheten hos företagskunder gällande tullklarering 3,7 (på skalan 1-5). Mätningen görs vartannat år och nästa gång på hösten 2023. Responsen som fåtts för Importförtullningstjänsten för privatpersoner har följts upp under två års tid: år 2021 var resultatet 2,3 och år 2022 steg vitsordet till 2,9 (på skalan 1–5). När det gäller responsen från privatpersoner ska man dock beakta, att av dem har endast cirka 0,5 procent gett respons i samband med sitt ärende. Eftersom 99,5 procent av kunderna inte har ansett det finnas någon orsak att ge respons, ska vitsordet tolkas försiktigt.

Kundnöjdheten hos privatpersoner steg från föregående år (2,3) **till resultatet 2,9** år 2022.

Koldioxidavtrycksräknare för privatpersoner som stöd för valet av transportform

Med Tullräknaren kan nätbeställare enkelt på förhand göra en bedömning av hur mycket tullavgifter och mervärdesskatt man behöver betala för nätinköp från områden utanför EU. Dessutom ger Tullräknaren svar på vanliga frågor som hänför sig till kundens, transportfirmans och Tullens roller i samband med nätinköp. Kunderna får också nyttiga tips för att undvika de vanligaste fallgroparna vid näthandel. Tullräknaren används årligen av cirka 300 000 kunder som vill beräkna kostnaderna för sina nätinköp.

Som ett försök arbetade vi med att lägga till en [koldioxidavtrycksräknare i Tullräknaren](#) tillsammans med Teknologiska forskningscentralen VTT Ab. Initiativet till försöket inleddes av en tullanställd och genomfördes med hjälp av Tullens gemensamma försöksbudget. Överlag öppnar möjligheterna till försök inom Tullen dörrar mot nyttiga samarbetspartner. Koldioxidavtrycksräknaregenskapen kan testas av kunderna fr.o.m. mars 2023.

Vi vill hjälpa våra 15 000–25 000 månatliga kunder som använder Tullräknaren att förstå vilka utsläpp transporter t.ex. från USA förorsakar när man beställer en skjorta, mobiltelefon, bärbar dator eller

någon annan vara. För det här ändamålet utredde VTT hur mycket utsläpp skapas till exempel vid flyg- eller fartygstransporter från Kina, Japan eller USA till Finland.

Tanken bakom koldioxidavtrycksräknaren är att erbjuda privatpersoner, som planerar att importera en vara från ett område utanför EU, en uppskattning över koldioxidavtrycket för försändelsens flyg- och fartygstransport. Med hjälp av informationen kan man om man vill fundera över och välja ansvarsfullare tillvägagångssätt. Konkreta praktiska exempel visas för kunderna, med vilka transporternas koldioxidavtryck illustrativt kan jämföras. Med hjälp av räknaren är det lätt att se hur en långsammare transport minskar på utsläppen.

3.1.2 Vi erbjöd rådgivning i tullärenden i ett tidigt skede

Målet med Tullens kundservice och rådgivning är att ärenden kan uträttas smidigt och att de blir rätt på en gång. Vi önskar att kunderna upplever att Tullen står på deras sida, lyssnar och vill hjälpa dem.

En väsentlig del av främjandet av utrikeshandeln är att göra skötseln av tullärenden smidigare och att stödja lagenlig verksamhet. Tullens företagsrådgivning erbjuder kunder som har handel med länder utanför EU information om korrekta deklarerings- och förfaringsätt vid skötseln av tullärenden samt om olika tillstånd som Tullen beviljar och med vilka företagen kan göra sina tullärenden lättare. På Tullens webbplats har rådgivningen upprättat en övergripande anvisning om tillämpningen av olika tullförfaranden och inlämnandet av tulldeklarationer i praktiken.

Tullrådgivningens telefontjänst betjänar både person- och företagskunder. Tullrådgivningen ansvarar för all rådgivning av privatpersoner, till exempel när det gäller resandeföreskrifter och eventuella restriktioner som hänför sig till dem, om krav gällande vaccinering av sällskapsdjur, om flyttning utomlands eller om förtullning av inköp från en nätbutik. Tullrådgivningen svarar också per telefon på företagens frågor samt stöder företagen i inlämnandet av deklarationer i webbaserade elektroniska tjänster.

Tullens kundrådgivning i siffror från år 2022

Kundmeddelanden om tullklarering

 74 st.

Uppdaterade eller nya kundanvisningar

 121 st.

Företag som fått företagsvis rådgivning

 207 st.

Frågor som besvarats via e-post vid företagsrådgivningen

 13 409 st.

Mottagna samtal vid tullrådgivningen

Chat-samtal med kundrådgivaren

Tullens kundrådgivning i siffror från år 2022

Kundmeddelanden om tullklarering

 89 510 st.

Uppdaterade eller nya kundanvisningar

 10 049 st.

Från och med år 2021, har chatboten Hippu på Tullens webbplats gett råd åt privatpersoner både på finska och på svenska i frågor som gäller paket. Utöver kundrådgivningen och webbsidorna har målet varit att erbjuda kunderna en rådgivningskanal som inte är bunden till tid och rum. Hippu fungerar dygnet runt och kan svara på rutinmässiga frågor. En del frågor kan kräva att man kontaktar en kundrådgivare och under tjänstetid har man också möjlighet att vid behov chatta med en rådgivare.

År 2022 **påbörjades ca 20 000 samtal** med chatboten Hippu. Hippu ger råd på finska och svenska.

Tips för resenärer gällande varor medförda från semesterresan

På våren 2022 började det se ut som att antalet utlandsresor igen höll på att växa efter coronaåren. Det ökande resandet och resenärernas informationsbehov besvarades genom intensifierad kommunikation i maj-juni. Syftet med kampanjen, som främst genomfördes i sociala medier, var att hjälpa resenärer att agera rätt. Målet var att resenärerna skulle bekanta sig med anvisningarna på förhand och på så sätt undvika otrevliga överraskningar vid hemkomsten.

I kampanjen berättade man att det från utlandet inte är tillåtet att föra in vad som helst till Finland. Souvenirer, [mat](#), bagage och sällskapsdjur omfattas av olika restriktioner, som det lönar sig att bekanta sig med på förhand. Vi gav råd om hur man ska agera vid tullen och talade om var man vid behov kan få tilläggsinformation och hjälp. Dessutom berättade vi varför övervakning görs, varför det finns olika restriktioner och varför det är viktigt att följa dem. Till exempel införsel av vissa livsmedel från länder utanför EU har begränsats på grund av risken för spridning av djur- och växtsjukdomar.

Kommunikationen gick inte enbart i en riktning, utan medborgarna uppmuntrades att ställa frågor i sociala medier som vi sedan svarade på. Kampanjen syntes i Tullens kanaler i sociala medier. Olika medier skrev också om kampanjens olika ämnen utifrån [Tullens medielmeddelanden](#).

3.1.3 Vi främjade tjänsternas tillgänglighet

Tillgängliga tjänster kan användas av så många olika kunder som möjligt oberoende av deras skador eller funktionshinder.

Vid Tullen har tillgängligheten och användarvänligheten utvecklats långsiktigt och systematiskt, till exempel i Importförtullningstjänsten för privatpersoner där kunderna förtullar sina paket från utlandet. På webbplatsen Tull.fi pågår en omfattande reform, som avsevärt förbättrar webbplatsens tillgänglighet.

I utvecklingen av tjänsterna har den kognitiva tillgängligheten en viktig roll, och därför har man vid Tullen fäst särskild uppmärksamhet vid ett tydligt språk. Till exempel i Importförtullningstjänsten för privatpersoner har vi fått positiv respons från våra kunder för tjänstens tydliga och fina anvisningar.

Cirka 99 % av privatpersoners förtullningar görs elektroniskt. För kunder som inte kan sköta ärenden elektroniskt, har vi utvecklat alternativa sätt att sköta tullärenden. De alternativa sätten att sköta ärenden lyckas vanligtvis också utan att man besöker tullkontoret.

På en del av Tullens tullkontor finns datorer för sådana kunder som vill utföra ärenden elektroniskt, men som inte har egna redskap för det. Vid tullkontoren får man också hjälp och råd i olika situationer.

Av privatpersoners förtullningar görs
cirka 99 % elektroniskt

Vid Tullen har vi påbörjat ett banbrytande försök, där vi producerar bildmaterial till hjälp vid möten mellan tulltjänstemän och kunder. Bildmaterialet är avsett för situationer där det inte finns något gemensamt språk med kunden eller där kunden har särskilda behov gällande språkförståelse. Med hjälp av bilderna kan man till exempel förklara varför en vara tas bort från kunden.

Försöket görs i samarbete med Kehitysvammaliitto (förbundet för personer med intellektuella funktionsnedsättningar). Målet med försöket är att upprätta fungerande mallar, som man kan skriva ut i olika kundsituationer.

3.1.4 Vi säkerställde tullklareringens riktighet och leveranskedjornas säkerhet

Med olika granskningar säkerställer Tullen den fiskala (ekonomiska) riktigheten av tull- och beskattningsärenden, främjar utrikeshandelns smidighet och säkerställer jämlika konkurrensförutsättningar för aktörerna. Granskningarna sker i realtid, de görs i initialskedet eller i efterhand och baseras sig antingen på riskanalys eller på lagen.

Företagsgranskningarna ledde till anmärkningsvärd efteruppörd

Tullens företagsgranskning säkerställer tullklareringens riktighet med granskningar i efterhand, och främjar samt tryggar på så sätt utrikeshandelns smidighet samt säkerställer jämlika konkurrensförutsättningar för aktörerna. År 2022 gjordes sammanlagt 298 företags- och

dokumentgranskningar i efterhand. Vid granskningarna utreddes riktigheten av de uppgifter som man angett i tulldeklarationerna såsom varukoden, tullvärdet och ursprunget samt huruvida man agerat enligt bestämmelserna för tullförfarandena i fråga enligt villkoren för de behövliga tillstånden, och att man betalat mervärdesskatten rätt.

I företagsgranskningarna kom bland annat fram två fall, som man vid Tullen har undersökt som grova skattebrott. Ett finländskt företag hade importerat tilläggstullpliktiga kosmetiska produkter från Förenta staterna till Finland med felaktiga varukoder. Europeiska kommissionen har infört en tilläggstull på 25 procent på vissa produkter som importeras från Förenta staterna. Utifrån förundersökningen misstänks det finländska företaget för att avsiktligt ha deklarerat de importerade kosmetiska produkterna med felaktiga varukoder för att undvika tilläggstullen. Efteruppbörden, dvs. skatter som betalats i efterhand inklusive höjningar och räntor, uppgår till mer än 720 000 euro.

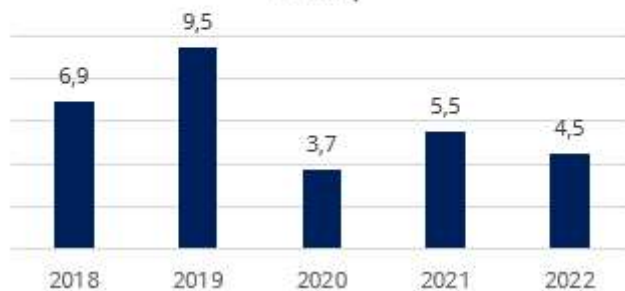
Det andra fallet handlade om ett företag i huvudstadsregionen som importerade kläder från Kina till Finland och som deklarerade tullvärdena för lågt. Till följd av detta påfördes för låga tullavgifter, och företaget har därmed fått en avsevärd konkurrensfördel gentemot företag som agerat rätt. Tullen misstänker att de kläder som företaget importerar är tillverkade i en fabrik som företaget driver inofficiellt från Finland. Officiellt har fabriken lokala ansvarspersoner. Kläderna har importerats från Kina under åren 2017 - 2020, och importtullar för cirka 86 000 euro har inte betalats.

Andra granskningsobjekt år 2022 där man upptäckt felaktigheter som påverkar tulluppbörden, var bland annat stålprodukter och björkfaner som omfattas av antidumpningstull. Genom en antidumpningstull som uppbärs utöver den allmänna tullen, skyddar EU sin egen produktion när en import till dumpat pris skulle förorsaka väsentlig risk eller skada för EU:s industri.

Utfallet i euro av de åtgärder som presenterats utifrån företagsgranskningar och dokumentgranskningar i efterhand varierar årligen, beroende på de felaktigheter som upptäckts vid granskningarna. Den årliga variationen i beloppet av efteruppbörd påverkas bl.a. av granskningsverksamhetens kärnområden, den riskanalys och de kritiska urvalskriterier som använts vid selekteringen, andelen obligatoriska lagstadgade granskningsobjekt samt storleken på de företag som ska granskas och omfattningen av granskningarna. Redan ett större granskningsobjekt eller ett påtagligt fel, inverkar på årsbasis avsevärt på beloppet av efteruppbörd.

Av de åtgärder som presenterats utifrån företagsgranskningar och dokumentgranskningar i efterhand var utfallet för år 2022 cirka 4,5 miljoner euro. Tidsfristen för efterbeskattning av förtullningar är tre år, och i utfallet för åren 2018 och 2019 syns ännu tydligt mervärdesskatt som Tullen uppburit. I förtullningar som gjorts från och med början av år 2018 överfördes uppbörden av mervärdesskatt vid import från Tullen till Skatteförvaltningen i fråga om skattskyldiga i registret över mervärdesskattskyldiga.

Efteruppbörd till följd av
företags- och
dokumentgranskningar (miljoner
euro)

Vi säkerställer leveranskedjans säkerhet med tillståndsförfaranden

Vi säkerställer leveranskedjans säkerhet också med tätt kundsamarbete. För samarbetet har man skapat bland annat AEO-programmet (Authorised Economic Operator), dvs. ett globalt säkerhetsprogram för företag med tullärenden i olika länder. Ansökan till programmet är frivilligt för företagen, men kräver tillstånd. Eftersom AEO-programmet baserar sig på Europeiska kommissionens lagstiftning, har vi fortsatt samarbete både med kommissionen och med andra EU-länder.

Av företag som fått AEO-certifikat förutsätts bland annat egenkontroll samt förvaltande av ett riskhanteringssystem. Dessutom ska innehavaren av certifikatet kunna visa att också avtalspartnerna uppfyller kraven för säkerhet och skydd. Genom dessa åtgärder förbättrar man leveranskedjans säkerhet. AEO-aktörerna får lättnader bl.a. vad gäller kontroller vid tullbevakning inom hela EU-området.

I nuläget är AEO-certifikatet i kraft hos 94 finska företag, och samarbete görs till exempel med hjälp av webbseminarier och kundmeddelanden. Dessutom genomför vi regelbundna uppföljningsbesök, där Tullens inspektörer utvärderar förutsättningarna för AEO-certifikatets giltighet samt kan rekommendera bättre och effektivare sätt att använda tullförfaranden och tullbestämmelser.

3.2 Insats 2: Vi skyddar samhället genom att övervaka förbud och restriktioner vid import

Globala leveranskedjor, effektiva logistiska lösningar och mångsidiga inköpskanaler skapar utmärkta förutsättningar för laglig affärsverksamhet i anslutning till internationell varuhandel och garanterar en smidig internationell godstrafik. Tyvärr strävar också aktörer som idkar olaglig handel efter att utnyttja dessa strukturer för laglig affärsverksamhet.

I samband med den förändrade säkerhetsmiljön till följd av coronapandemin och kriget i Ukraina, har Tullen varit tvungen att anpassa sig till den nya verksamhetsmiljön, där grunderna för säkerhets- och handelspolitiken, rutterna för trafik- och varuflödena samt kraven på personalens arbetsuppgifter ständigt förändras. Samtidigt har också den gränsöverskridande brottligheten förnyat sina verksamhetsmodeller. Vi upptäcker hela tiden nya logistiska lösningar och smuggelrutter. Mera om ämnet finns i [Tullbevakningens årsöversikt 2022](#). (på finska)

Den grå ekonomin och den ekonomiska brottsligheten ger upphov till en mängd skadliga effekter för företag, medborgare och samhället i stort. Grå ekonomi orsakar bl.a. skattefelet, snedvrider konkurrensen mellan företag och anknyter ofta också till andra former av brottslighet. Ett aktivt myndighetssamarbete och informationsutbyte säkerställer en övergripande strategi för att identifiera och bekämpa olika fenomen inom den grå ekonomin.

3.2.1 Vi intensivövervakar näthandeln med alkohol tillsammans med Skatteförvaltningen

Finansministeriet startade år 2022 ett [projekt](#), vars mål är att effektivisera skattekontrollen av näthandeln med alkohol. I planeringen av projektet deltog Skatteförvaltningen och Tullen, som också ansvarar för genomförandet av projektet. Skatteförvaltningen och Tullen har beviljats tilläggsfinansiering för kontrollprojektets utgifter. Med hjälp av finansieringen har Tullen rekryterat tilläggsresurser till övervakningen samt skaffat ett förvaringsutrymme för alkoholen.

Målet för intensivövervakningen är den kraftigt ökade näthandeln med alkohol, där alkohol från nätbutiker i andra EU-länder hamnar hos konsumenter i Finland och för vilka lagstadgade punktskatter och skatter för dryckesförpackningar inte betalas i Finland. Målet är att via intensivövervakningen minska verksamhet som strider mot bestämmelserna samt att minska skattefelet på kort och medellångt sikt. Övervakningen började i november 2022 och syftet är att den ska fortsätta till slutet av år 2023. Tullen informerade på bred front om intensivövervakningen innan den började.

Beställningen av alkohol från nätbutiker ökade särskilt under coronatiden. Endast för ett fåtal alkoholförsändelser som beställs från en nätbutik betalas skatter på tillbörligt sätt till Finland.

Skattefelet som beror på alkohol som beställs från nätbutiker bedöms årligen uppgå så högt som till **80-100 miljoner euro**.

Under de två första månaderna av intensivövervakningen har Tullen utifrån en riskanalys kontrollerat ankommande transporter till landet som har innehållit alkoholdrycker köpta från nätbutiker. Tullen har för Skatteförvaltningens fortsatta utredningar kvarhållit alkoholförsändelser för vilka ingen förhandsanmälan har inlämnats och garanti reserverats enligt punktskattelagen.

Tullen kvarhöll och lagrade 81 544 liter alkohol som beställts från nätbutiker i november-december 2022.

Skatteförvaltningen har konstaterat att en del av de kvarhållna försändelserna var distansförsäljning där skatteansvaret hör till försäljaren. För dessa försändelser har Skatteförvaltningen fattat ett beslut om omhändertagande. Syftet med omhändertagandet av dryckerna är att säkerställa att säljaren betalar skatterna till Finland. Om skatterna inte betalas inom sex månader har Tullen rätt att förstöra produkterna.

I fall av distansförsäljning, där ansvaret för betalning av alkoholbeställningens skatter ligger hos säljaren, lagras inte beställningen i väntan på betalning, utan beställningen skickas vidare från Tullen till kunden efter utredningarna. Om en privatperson inte har gjort en förhandsanmälan och reserverat en garanti för sin alkoholbeställning, skickar Skatteförvaltningen ett beskattningsbeslut till personen. I samband med distansinköp kan också bolaget som deltagit i transporten av produkten i vissa fall vara ansvarigt för betalningen av skatterna.

Efter att vi påbörjade intensivövervakningen i november 2022, har alkoholförsändelser som beställts från nätbutiker minskat.

3.2.2 Vi intensivövervakar produktförfalskningar i posttrafiken

Tullen övervakar intrång i immateriella rättigheter i trafik från länder utanför EU, dvs. från tredjeländer. Övervakningen omfattar import, export och transitering av förfälskade produkter och piratkopierade inspelningar genom unionens tullområde. Med övervakningen strävar man efter att skydda samhället och konsumenterna samt att trygga statens skatteintäkter och rättsinnehavares ekonomiska intressen.

Enligt en rapport från European Union Intellectual Property Office (EUIPO) och European Patent Office (EPO) var andelen sektorer som använder mycket immateriella rättigheter i EU mer än 47

procent av den totala ekonomiska aktiviteten (BNP)), dvs. dess värde var 6,4 biljoner euro. De motsvarade också största delen av EU:s handel med resten av världen.

Den internationella organiserade brottsligheten bedriver tillverkning av förfalskade produkter i ursprungsländerna. Enligt rapporten från Europol och EUIPO, anknyter verksamheten till användning av tvångs- och barnarbete, penningtvätt och finansiering av andra former av brottslighet.

Produktförfalskningar har inga garantier, dvs. ingen ansvarar för deras kvalitet. Ofta tillverkas produktförfalskningar från material av dålig kvalitet som kan vara farliga för konsumenter. Ingen övervakar tillverkningen av dessa produkter eller deras kvalitet, därför är det en stor frestelse för förfalskarna att använda råvaror som är dåliga och rent av farliga för individen och miljön i hoppet om en hög vinstmarginal.

Kontroller som gjorts under intensivövervakningsperioden

 160 st.

som lett till fortsatta åtgärder

 31 %

Värdet på de stoppade produktförfalskningarna som uteslutits från marknaden

 92 029 €

I slutet av år 2022 riktade vi övervakningen av produktförfalskningar särskilt mot posttrafiken, eftersom största delen av produktförfalskningarna som kommer till Finland kommer per post till följd av näthandelns fortsatta tillväxt. Produktgruppen som valdes för övervakning var skodon samt kläder och av dessa särskilt märken som ungdomar är intresserade av. Under granskningsperioden på några månader gjordes 160 granskningar, av vilka 31 procent ledde till fortsatta åtgärder. Övervakningen fortsätter också år 2023. År 2022 var värdet på de stoppade produktförfalskningarna som uteslutits från marknaden 92 029 euro. Varorna som konstaterades vara produktförfalskningar förstördes genom förbränning vid anläggningar för avfallshantering.

3.2.3 Vi utvecklade resursspårning för att bekämpa grå ekonomi och ekonomisk brottslighet

I bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet deltar flera olika myndigheter i olika faser av bekämpningskedjan, och en tillräcklig resursdelning till alla dessa är en förutsättning för att brottsbekämpningskedjan som en helhet fungerar så effektivt och verkningsfullt sätt som möjligt. Redan en enskild myndighets otillräckliga resurser i förhållande till det resursbehov som uppgifterna förutsätter, kan avsevärt försämra hela brottsbekämpningskedjans förmåga att avslöja ekonomiska brott och genomföra de faser i straff- och rättsprocessen som gäller dem utan betydande dröjsmål.

I Finland har vi redan länge varit medvetna om den centrala betydelsen av en effektiv bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet, bland annat när det gäller att trygga skatteintäkterna samt företagens jämlika konkurrensförutsättningar. Därför har man också betonat myndigheternas behov av tillräcklig resurstilldelning. Myndigheterna har då och då rapporterat till exempel till de politiska beslutsfattarna om de resurser som allokerats för bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Uppgifterna har dock till sin natur varit splittrade och därför har det utifrån dem varit svårt att få en uppfattning om det aktuella resursläget för hela brottsbekämpningskedjan.

Eftersom det inte finns någon heltäckande bild av myndigheternas resursläge i realtid, har det uppstått ett behov av att skapa ett centraliserat gemensamt uppföljningssystem i Finland som ger en klar och aktuell bild av myndigheternas resurser för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt av antalet centrala prestationer i bekämpningen. År 2022 infördes i Finland ett gemensamt resursuppföljningsverktyg för myndigheterna för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Med verktyget samlar man in de olika myndigheternas aktuella uppgifter om de personalresurser som dessa använder i bekämpningen av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet samt om antalet centrala prestationer inom ämnesområdet.

Resursuppföljningsverktyget har utvecklats inom ramen för det nuvarande nationella åtgärdsprogrammet som infaller 2020–2023 för bekämpning av grå ekonomi och ekonomisk brottslighet. Tullen hör via resursuppföljningsverktyget till de myndigheter som regelbundet rapporterar om sina resurser inom ämnesområdet och har också deltagit i arbetet med att utveckla verktyget för resursuppföljning. Via resursuppföljningsverktyget rapporterar myndigheterna tre gånger per år om sitt resursläge och om sina prestationer inom ämnesområdet. Uppgifterna publiceras på myndigheternas gemensamma webbplats "Grå ekonomi & ekonomisk brottslighet" ([Resursuppföljning](#)).

3.2.4 Vi tog i bruk ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

[Övervakningssystemet för bank- och betalkonton](#) som Tullen genomfört, består av ett kontoregister som förvaltas av Tullen, av datasöksystem som förvaltas av aktörer inom finansbranschen samt av ett sammanställningsprogram som förvaltas av Tullen. Utöver myndigheter kan även advokatföreningen använda sig av systemet för skötseln av sina uppgifter.

Lagstiftningen om övervakningssystemet för bank- och betalkonton ändrades 15.9.2022. Samtidigt utvidgades också lagens syfte. Tack vare ändringarna kan övervakningssystemet för bank- och betalkonton i fortsättningen användas allt mer effektivt av allt fler myndigheter, inklusive Tullen.

Genom de lagstiftningsändringar som trädde i kraft i mitten av september 2022, genomfördes EU:s direktiv om finansiell information och kompletterades genomförandet av EU:s femte penningtvättsdirektiv samt den nationella regleringen.

Lagändringarna förbättrade ytterligare möjligheterna att bekämpa penningtvätt och förhindra finansiering av terrorism samt utvidgade samarbetet mellan myndigheterna t.ex. för att förhindra, avslöja och utreda allvarliga brott. I och med dessa ändringar kan allt fler myndigheter använda uppgifterna i registret. Registret kan användas av myndigheter som har befogenhet att förebygga, avslöja och utreda olika brott eller som har rätt att få kontouppgifter från aktörer inom finansbranschen. Lagändringarna gör det också möjligt att rikta förfrågningar om uppgifter i registret bättre och minskar behovet av överlappande datasystem.

Tullen tog Pajatso-systemet i bruk i november och är **den första** behöriga **myndighet som använder övervakningssystemet för bank- och betalkonton.**

Sammanställningsprogrammet, som togs i bruk i och med lagändringen, underlättar arbetet för såväl myndigheter som aktörer inom finansbranschen. Kreditinstituten upprätthåller datasöksystem och betalningsinstituten, instituten för elektroniska pengar och tillhandahållare av virtuella valutor sparar i regel uppgifterna i registret över bank- och betalkonton, som förvaltas av Tullen.

Sammanställningsprogrammet slår ihop dessa uppgifter från olika parter datasäkert till ett meddelande till uppgiftsanvändare. Via sammanställningsprogrammet kan behöriga myndigheter datasäkert och med en enda förfrågan få uppgifter både från Tullens register över bank- och betalkonton och från enstaka datasöksystem. Med hjälp av sammanställningsprogrammet lämnas uppgifter ut till uppgiftsanvändare, och aktörer inom finansbranschen behöver inte bygga upp flera gränssnitt för olika uppgiftsanvändare.

Tullen är den första behöriga myndighet som använder övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Tullen använder övervakningssystemet med applikationen Pajatso, som togs i bruk i november 2022. Pajatso är en applikation med vilken man kan hämta och ta emot uppgifter från övervakningssystemet för bank- och betalkonton. Pajatso kommer delvis att ersätta det nuvarande manuella arbetet, vilket påskyndar erhållandet av information. I fortsättningen kan också andra myndigheter delta, antingen via Pajatso eller direkt via sina egna applikationsgränssnitt.

3.2.5 Vi övervakade sanktioner mot Ryssland

Rysslands attack mot Ukraina och de påföljande sanktionerna mot Ryssland och Belarus [sysselsatte Tullen betydligt år 2022](#).

Redan sommaren 2014 införde EU sina första sanktioner mot Ryssland på grund av invasionen av Krim och kriget i Donetsk och Luhansk i östra Ukraina. Dessa sanktioner var dock begränsade och gällde endast några få varor, därför orsakade övervakningen av dem inget särskilt extraarbete för Tullen.

Vintern 2022 förändrades emellertid allting när Ryssland först erkände självständigheten för folkrepublikerna Donetsk och Luhansk och sedan attackerade Ukraina den 24 februari 2022. Efter det här började EU i snabb takt skärpa sanktionerna mot Ryssland. Sanktionerna har utvidgats och skärpts flera gånger under år 2022. År 2022 publicerades sammanlagt nio sanktionspaket och årets sista paket trädde i kraft den 16 december 2022.

EU:s sanktioner mot Ryssland påverkar i stor utsträckning olika sektorer inom ekonomin och samhället. Sanktionerna gäller bland annat varors rörlighet, export av tjänster och kunnande, bank-, finans- och försäkringsverksamhet, trafikering, personers rörlighet samt unionens medel. Tullens uppgift är att övervaka varornas rörlighet samt till vissa delar trafikering och personers rörlighet.

Merparten av Tullens övervakning av sanktionerna mot Ryssland har dock gällt övervakning av import- och exportsanktioner för varor, dvs. kärnområdet för Tullens uppgifter. Varusanktionerna har funnits med i alla EU:s sanktionspaket och nya varor har ständigt dykt upp. Importförbudet omfattar till exempel järn- och stålprodukter, kol och andra fasta fossila bränslen, råolja och oljeprodukter, guld samt varor som genererar stora inkomster för Ryssland (t.ex. timmer och bildäck). Exportförbudet gäller i sin tur bland annat försvarsmateriel, produkter med dubbla användningsområden, oljeprospekterings-, oljeproduktions- och oljeraffineringssteknik, högteknologi, varor från flyg- och rymdindustrin, sedlar i EU-medlemsstaternas officiella valutor, produkter och teknik för sjöfart, lyxvaror (t.ex. elektronik och hushållsapparater) samt varor som främjar Rysslands industriella kapacitet (t.ex. färger, lacker och smörjmedel).

Exportkontrollen är nu en allt viktigare del av ett effektivt genomförande av Europeiska unionens sanktioner mot Ryssland. I detta sammanhang avses med exportkontroll, att alla strategiska produkter som exporteras kontrolleras på ett omfattande sätt. Strategiska produkter är all militär utrustning samt s.k. produkter med dubbla användningsområden, som enligt namnet lämpar sig både för civila och militära ändamål eller t.ex. för utveckling av massförstörelsevapen. Med en effektiv exportkontroll säkerställer Tullen för sin del, att Europeiska unionens gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiska åtgärder är ändamålsenliga och att målen för dem uppnås fullt ut.

Övervakningen av sanktionerna har inom Tullen sysselsatt en stor mängd personal och funktioner över organisationsgränserna. Tullen har i samband med övervakningen av sanktionerna analyserat närmare 21 000 varutransporter för vilka riktade kontroller har gjorts mot 1 300 av dessa. Cirka 300 fall har gått vidare till förundersökning.

Tullen strävar efter att på förhand ge sina kunder så god vägledning som möjligt och i rätt tid. En egen webbsida om sanktioner mot Ryssland publicerades för företag och privatpersoner på Tullens webbplats. Tullen upprätthåller den aktuella webbsidan som hela tiden uppdateras på finska, svenska, engelska och ryska. Dessutom ger Tullen kunderna råd i sanktionsfrågor på finska, svenska och engelska. Omfattande anvisningar har också gjorts för resenärernas behov. Där svarar Tullen på vanliga frågor från kunderna på finska, svenska, engelska och ryska.

Dessutom har EU:s beslut om offentliga upphandlingar verkställts inom Tullen, med beaktande av EU:s sanktionsbeslut.

Varutransporter som analyserats i samband med övervakningen av sanktionerna

 21 000 st.

Fall där man utfört en riktad kontroll

 över 1 300 st.

Kontrollerade fall som gick vidare till förundersökning

 cirka 300 st.

3.2.6 Bekämpning av gränsöverskridande brott är till nytta för samhället

Säkerhetssituationen i Europa har förändrats på ett grundläggande sätt. Säkerhetsmiljön som förändrats i grunden till följd av coronapandemin och kriget i Ukraina påverkar inom Tullens uppgiftsområde särskilt tryggheten av den nationella försörjningsberedskapen och den gränsöverskridande godstrafiken. Övervakning och brottsbekämpning riktas enligt förändringarna i verksamhetsmiljön. Vid Tullen upptäcks hela tiden nya logistiska lösningar och smuggelruttor för den gränsöverskridande brottsligheten. Den minskade passagerartrafiken har ökat smugglandet inom post-, expressfrakt- och frakttrafiken av förbjudna ämnen och produkter som omfattas av restriktioner. Man har särskilt använt den kommersiella långtradartrafiken för att föra in produkter olagligt till Finland.

Tullen avslöjade totalt 6 482 tullbrott år 2022, vilket är över tusen fler brott än året innan.

År 2022 avslöjade Tullen totalt 6 482 tullbrott, vilket är över tusen fler brott än året innan. Den enorma ökningen av antalet regleringsbrott är en av de mest betydande förändringarna under år 2022. Brott mot sanktioner klassificeras i strafflagen som regleringsbrott. Sanktionerna mot Ryssland och Belarus ökade antalet regleringsbrott som gick vidare till förundersökning till över 300 stycken. Antalet läkemedelsbrott och smugglingsbrott ökade också. Metoderna för att begå tullbrott har blivit mer professionella än tidigare.

Enligt Europol förändras de kriminella gruppernas verksamhetsmodeller och verksamhetsområden i och med kriget i Ukraina. IT-brottslighet, smugglingsbrott och handel med olagliga vapen väntas öka. Olagliga produkter och vapen från konfliktområdet kan också hamna i Finland. I det här fallet har Tullen ett nära samarbete med andra nationella och internationella myndigheter och organisationer.

Vinning av brottslig verksamhet förverkas till staten

Ett av de centrala målen i förundersökningen är att utreda olaglig vinning av brott. Sådan vinning av brott är sådana föremål eller värdet av egendom som vid en rättegång i brottmål kan dömas förverkade till staten. Vinning av brott är till exempel beslagtagna narkotika eller priset man fått för handeln med narkotika. Även virtuella valutor, som i allt högre grad används för handel med olagliga ämnen och varor, kan vara vinning av brott.

År 2022 var resultatet av effektiviteten i Tullens brottsbekämpning klart högst på fem år: sammanlagt 106 miljoner euro. Merparten av den här summan, 71 miljoner euro, bestod av återvunnen vinning av brott. Det goda resultatet visar att Tullens verksamhet har riktats på ett lyckat sätt. Tullen realiserade också under sommaren 2022 de lagakraftvunna kryptovalutor som dömts förverkade till staten. Realiseringen omfattade 1 889,1 [bitcoin som beslagtogs](#) i samband med utredningar av narkotika- och dopningsbrott. Av dem inflöt sammanlagt cirka 46,5 miljoner euro i försäljningsinkomster till staten.

Tullen realiserade de 1 889,1 bitcoin som beslagtogs i samband med utredningen av narkotika- och dopningsbrott och som hade dömts förverkade till staten. Av dem inflöt sammanlagt cirka 46,5 miljoner euro i försäljningsinkomster till staten.

Droger som används i Finland har i regel smugglats till landet. Bekämpning och utredning av narkotikasmuggling är en viktig del av kampen mot gränsöverskridande brottslighet. Största delen av narkotikan kommer till Finland med den kommersiella trafiken. Merparten av beställningarna sköts på webben, till exempel via webbplatser och diskussionsgrupper på dark web.

År 2022 stannade mängden [narkotikabrott som Tullen undersökte](#) på samma nivå som de föregående åren. Tullen avslöjade sammanlagt 1 389 narkotikabrott. Vi beslagtogs sammanlagt 1 382 kilogram narkotika. Den nästan dubbla siffran jämfört med föregående år kan förklaras av att man efter coronapandemin återigen har konfiskerats stora mängder khat från flygresenärer. Även mängden av andra ämnen som beslagtogs växte från föregående år: av amfetamin beslagtogs 86 kilogram, hasch 12 kilogram och marijuana 318 kilogram.

De vanligaste dopningsmedel som Tullen beslagtogs år 2022 var anabola steroider och testosteron. Av läkemedel beslagtogs mest nikotinpåsar och olika antiinflammatoriska läkemedel. Trots varningar beställer finländska konsumenter läkemedel på internet trots att de aktiva substanserna i produkterna kan vara felaktiga eller till och med skadliga för hälsan.

Tullhundarna är en oersättlig del av bevakningen i passagerar- och varutrafiken. Ett lysande exempel på hundens nyttiga roll är upptäckten som [Tullens narkotikahund Hessa](#) gjorde vid Helsingfors-Vanda flygplats i januari 2022. Två personer som anlände från Kanada till Finland hade med sig resväskor som innehöll marijuana till ett värde på över en miljon euro.

I januari 2022 på Helsingfors-Vanda flygplats hittade **Narkotikahunden Hessu marijuana för över en miljon euro** i bagaget som två personer som rest från Kanada till Finland hade med sig.

År 2022 beslagtogs Tullen över 300 vapen. Största delen av vapnen var gasvapen. Vapen som fungerar med gas är populära, eftersom de inte kräver någon licens och enkelt kan ändras till skjutvapen. I fallen som Tullen undersökte fann man också luftvapen och 3D-utskrivna vapen.

Grova skattebedrägerier som klassificerats som ekonomiska brott omfattade olaglig import av cigaretter, alkohol och snus samt fall som omfattar punktskatter, mervärdesskatt och tullagring. Antalet brott mot immateriella rättigheter, naturskydds-, förfalsknings- och tullklareringsbrott har förblivit litet. Dessutom har Tullen bland annat utrett livsmedelsbedrägerier med koppling till bär, kryddor och köttprodukter. Tullens arbetsfält är brett, och Tullen övervakar olika saker för 11 olika ministerier. I bekämpningen av gränsöverskridande brottslighet verkar Tullen i nära samarbete med övriga lagövervakande myndigheter.

3.3 Insats 3: Vi skyddar medborgarnas hälsa och miljön

Import av en lagstridig produkt till den finska marknaden förhindras, om partiet fastnar i Tullens övervakning. Varje år konstateras att upp till en tiondel av de produkter som övervakas av Tullen strider mot produktsäkerhetsbestämmelserna. Det går inte att övervaka alla produkter som importeras, utan det krävs god övervakningspraxis och gedigen sakkunskap för att man ska kunna hitta problematiska produkter i varuflödet.

Nationella och internationella operatörer har en viktig roll i bekämpningen av den illegala handeln, i skyddandet av medborgarnas hälsa och miljön, i effektiviserandet av samarbetet och informationsutbytet samt i utvecklingen av Tullens egna processer. Genom att arbeta tillsammans är det lättare att bekämpa även invecklade problem. Framgångarna i insatserna stärker det ömsesidiga förtroendet och förbättrar den övergripande nationella säkerheten.

3.3.1 Vi tryggade vardagen genom övervakning av produktsäkerheten

Tullen övervakar överensstämmelsen med kraven och säkerheten hos växtbaserade livsmedel, kombinationslivsmedel och konsumtionsvaror som förs in i landet samt kvaliteten av frukt och grönsaker. Kontrollproverna undersöks vid Tulllaboratoriet. Av livsmedel och konsumtionsvaror som importerades till Finland år 2022 upptäckte Tullen över femhundra produktpartier som stred mot

bestämmelserna. De underkända produktparterna som stred mot bestämmelserna släpptes inte ut på marknaden som sådana, utan antingen krävdes korrigerande åtgärder eller så förbjöds de från att komma ut på marknaden. En del av dessa produkter som stred mot bestämmelserna bedömdes vara direkt skadliga för konsumentens hälsa. Övervakningens mål är ju att hitta produkter som är skadliga för hälsan och att stoppa dem från att komma till konsumenterna.

Övervakning görs alltid enligt en separat plan. År 2022 fäste Tullen uppmärksamhet på bland annat kosttillskott. I fråga om kosttillskott som säljs i finska nätbutiker undersöktes ämnen som är förbjudna eller skadliga för hälsan. Nästan var tredje produkt som undersöktes innehöll läkemedelssubstanser eller drogväxter. Dessutom gav förbjudna tillsatser samt felaktiga förpackningspåskrifter och hälsopåståenden upphov till anmärkningar eller till att produkten underkändes. Av 24 kosttillskott visade sig 13 strida mot bestämmelserna i lagstiftningen. Inga oanmälda läkemedel hittades i förpackningarna.

Produkter som undersöktes i övervakningen av kosttillskott

 24 st.

Antal produkter som stred mot bestämmelserna i lagstiftningen

 13 st.

Tullen undersökte också etylenoxidhalter mer än året innan. Etylenoxid är kemisk förening som är skadlig för hälsan, eftersom den ökar risken att insjukna i cancer. Tullen undersökte bland annat produkter som innehåller sesamfrön samt kryddor och kosttillskott. Bland de knappt 200 produkter som undersöktes hittades nio produkter som innehöll för höga halter av etylenoxid och de fick inte släppas ut på marknaden. Bland de underkända produkterna fanns kryddor och kryddblandningar, örtblandningar, ett kosttillskott och ingredienser för smoothies.

Produkter som undersöktes i övervakningen av etylenoxid

 cirka 200 st.

Produkter som innehöll för mycket etylenoxid fanns

 9 st.

I Tullens övervakning av konsumtionsvaror upptäcktes många produkter som stred mot kemikaliebestämmelserna. För mycket ftalatmjukgörare konstaterades i 23 produkter eller produktförpackningar. Dessa var verktyg, kontorsmaterial, leksaker, motionsredskap, kläder, skor

och accessoarer. Undersökningar har visat att exponering för ftalater kan ha koppling t.ex. till störningar i fortplantningssystemet. Nickel som orsakar allergi, konstaterades i åtta produkter som var leksaker, smycken och verktyg.

För mycket ftalatmjukgörare konstaterades i **23 produkter eller förpackningar**. Exponering för ftalater kan ha koppling t.ex. till störningar i fortplantningssystemet.

Övervakning genomfördes också som projekt tillsammans med andra myndigheter. Utländska, färggranna [kryddor undersöktes](#) effektiviserat som en del av det gemensamma livsmedelsbedrägeriprojektet vid Tullen, Livsmedelsverket och kommunernas livsmedelsövervakning. Otillåten färgning av kryddor och bedräglig verksamhet är vanligt ute i världen, även inom EU. Ämnen som används i den otillåtna färgningen kan vara olämpliga som livsmedel. Intensivövervakningen riktades mot aktörer vars partier utifrån tidigare iakttagelser förväntades uppvisa avvikelser. Av 24 undersökta kryddor fick 11 en anmärkning och för fem produkter förbjöds import. Förbjudna färgämnen hittades dock inte i kryddorna. Tullen ingrep dock när det gällde kryddornas växtskyddsmedelsrester, mikrober och ofullständiga förpackningspåskrifter.

Övervakningen av kryddor ingick i ett större [projekt](#), som fokuserade på bekämpning av livsmedelsbedrägerier och där man förutom kryddor även kontrollerade [bär](#) och [köttprodukter](#). I projektet lyckades man kombinera kompetensen hos olika myndigheter och producera ny information för att förhindra och avslöja brottslighet gällande livsmedel i den gränsöverskridande trafiken. Resultaten visade att organisationernas specialkompetens samt informationsutbytet mellan Tullen, Livsmedelsverket och kommunernas tillsynsmyndigheter avsevärt ökar effektiviteten i bekämpningen av livsmedelsbedrägerier i landets gränsöverskridande varutrafik.

Produkter som undersöktes i intensivövervakningen av kryddor

 24 st.

Av vilka

 11 st. fick en anmärkning

Och importen förbjöds för

 5 st.

I EU:s tvååriga tillsynsprojekt hindrades plastkärl, som innehöll [icke-godkänt bambufiber](#), från att släppas ut på marknaden i Europa. I Finland var det Livsmedelsverket, Tullen och kommunernas tillsynsmyndigheter som drog tillbaka från marknaden plastkärl som stred mot bestämmelserna. Plastkärlen som innehåller bambufiber uppfyller inte EU:s säkerhetskrav och det finns ingen information om deras säkerhet vid långvarig användning. Tullen sökte i förtullningarna aktivt efter plastkärl som innehåller bambufiber, men inga hittades förra året.

3.3.2 Vi skyddade människor och miljön genom övervakning av transporter

Tullen övervakar internationella avfallstransporter i samarbete med Finlands miljöcentral (SYKE). I samband med hänföra till export- och importförfarandet kontrolleras att exportören eller importören har de tillstånd och dokument som behövs för transport av avfall. Olagliga avfallstransporter förhindras enligt den nationella granskningsplanen genom årliga intensivövervakningar och genom bevakningstillslag vid gränsövergångsställena.

Tullen övervakar också fordonens trafikduglighet, laster och transporter av farliga ämnen, genom att främst fokusera på övervakning av den gränsöverskridande trafiken. Syftet med Tullens trafikövervakning är att förhindrar att fordon i odugligt skick och överlastade samt felaktigt lastade fordon kommer in i Finlands trafikflöde. Genom övervakningen av transporter av farliga ämnen säkerställs efterlevnaden av bestämmelserna om transport av farliga ämnen och samtidigt minskas de potentiella skadorna på människors liv och miljön.

Vi övervakade internationella avfallstransporter

År 2022 deltog vi igen i den internationella [kontrolloperationen Demeter](#), vars mål var plast- och elektronikavfall. I hamnen i Helsingfors kontrollerades den avgående trafiken på våren och hösten i bevakningstillslag. Dessutom genomfördes ett bevakningstillslag vid Torneå tull i samarbete med svenska myndigheter. I kontrollerna vid dessa gränsövergångsställen övervakas också trafiken mellan EU-medlemsländer som inte kräver några tulldeklarationer. Tullen deltog också i övervakningen av avfallstransporter tillsammans med polisen och Lapplands NMT-central i Muonio och Kolari.

Insatserna samlar viktig aktuell information om internationell olaglig verksamhet och nya metoder och smuglingsvägar som används av brottslingar. Internationella insatser gör det möjligt för tullmyndigheterna att bättre följa och övervaka den professionella och allvarliga brottsligheten.

Vi tryggade genom att övervaka vägtrafikens skick och transporter av farliga ämnen

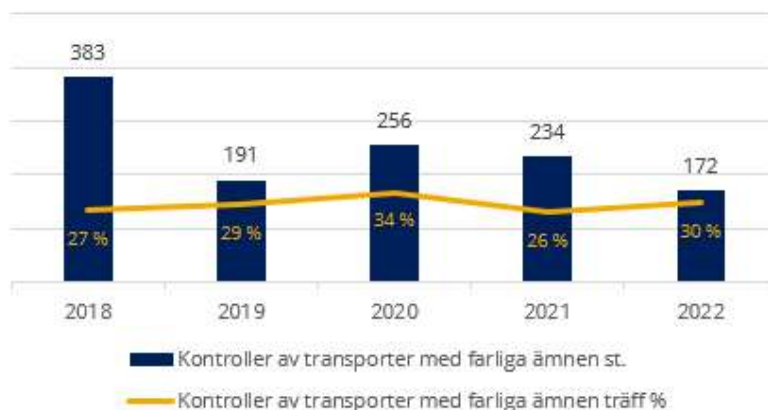
Utöver många andra uppgifter är Tullen också behörig trafikövervakare. Enligt vägtrafiklagen och fordonslagen övervakar Tullen också fordonens lastning, skick och framförande. Transport av farliga ämnen regleras av den nationella lagen om transport av farliga ämnen och det internationella ADR-avtalet.

I båda bestämmelserna är Tullen en behörig myndighet. Enligt avtalet mellan myndigheterna övervakar Tullen främst den gränsöverskridande tunga trafiken. Övervakningen av personbilars duglighet har i avtalet fördelats på Gränsbevakningsväsendet. Tullen övervakar den tunga trafiken

vid övergångsställena vid landsgränserna och i hamnarna. Vid transport av farliga ämnen finns det särskilda krav för fordon, förare, förpackningar och hanteringen av lasten. I kontrollen av transportenheter med farliga ämnen säkerställs att transporten till alla delar följer bestämmelserna och är säker.

Under normala år har Tullen utfört i medeltal 350 kontroller av rapporterade transporter med farliga ämnen. Av kontrollerna har i medeltal 25 procent lett till anmärkningar och reparationsuppmaningar. Under de senaste tre åren har dock den världsomfattande pandemin och Rysslands anfallskrig ändrat trafikflödena på ett betydligt sätt. Särskilt vid gränsövergångsställena vid östgränsen har trafiken tystnat och till följd av sanktionerna har också trafikstrukturen förändrats. År 2022 gjorde Tullen 172 kontroller av rapporterade transporter med farliga ämnen. Av kontrollerna ledde 51 till fortsatta åtgärder. De upptäckta bristerna sköttes med bötesförfarande eller anmärkningsförfarande. Det viktigaste i övervakningen är att få den berörda transporten, som är i bristfälligt skick, att motsvara bestämmelserna och att göra den säker för det allmänna trafikflödet.

Kontroll av transporter med farliga ämnen

Vid övervakningen av trafikduglighet är kärnområdet EU:s östra gräns. När det gäller verksamhetens samhällsnytta är det viktigt att redan vid ankomsten förhindra fordon som är odugliga från att komma in i landet. Kärnområdet vid de inre gränserna och i hamnarna är lastsäkerhet.

Övervakningen av fordonens duglighet genomförs i regel i samband med tull- och skattekontrollen, främst baserat på observationer och riskprofiler. Fordonen som ska kontrolleras är huvudsakligen EU- och EES-fordon. Tullen deltar också i PTG-myndigheternas gemensamma bevakningstillslag inrikes.

År 2022 gjorde Tullen sammanlagt 22 398 kontroller av fordons trafikduglighet, av vilka 1 162 ledde till åtgärder. I kontroller vid östra gränsen fanns det så stora brister i 180 fordons tekniska skick, att de skickades tillbaka. Övriga åtgärder var reparationsuppmaning, avgift för trafikförseelse eller bötesförfarande. Största delen av bristerna observeras i fordonens bromsar, axeluppsättning och däck, fordonets ram, synlighet, belysning samt styrutrustning.

Trafikduglighetskontrollerat

3.3.3 Vi förhindrade spridningen av växt- och djursjukdomar

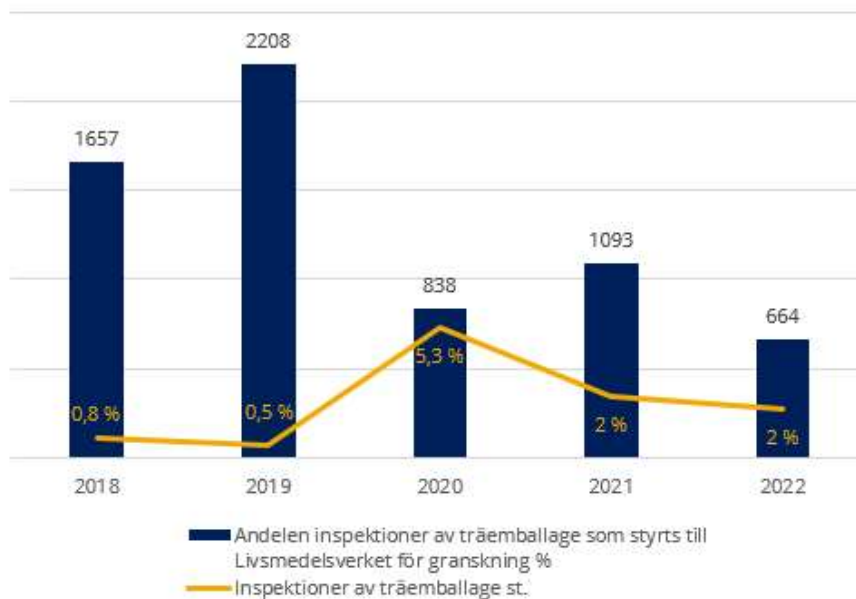
Utifrån olika internationella och nationella avtal övervakar Tullen i samarbete med olika myndigheter import av animaliska och vegetabiliska produkter från länder utanför EU samt i EU-intern trafik. I rapporten beskriver vi resultaten av tillsynen år 2022 med detaljerade exempel. Tullen intensivt övervakar privatinförsel av kött- och mjölkprodukter. Målet är att hindra spridningen av afrikansk svinpest. Import av sällskapsdjur omfattas av restriktioner vars syfte bl.a. är att förhindra spridningen av rabies. Med inspektioner av träemballage vill vi förhindra spridningen av växtskadegörare från ett land till ett annat.

Skadedjur kan följa med träemballage

FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, har baserat på IPPC-avtalet (International Plant Protection Convention) utarbetat standarden ISPM 15, där man fastställt hur olika typer av förpackningsmaterial ska behandlas och märkas. Syftet med standarden är att förhindra att växtskadegörare i förpackningsmaterial sprids från ett land till ett annat.

Tullen kontrollerar att importkraven för förpackningsvirke uppfylls enligt standarden ISPM15. Till exempel spridningen av tallvedsnematoden och den asiatiska långhorningen till Finlands skogar skulle medföra allvarlig skada för nationalekonomin. År 2022 gjorde Tullen sammanlagt 664 kontroller av förpackningsvirke av vilka 13 (ca 2 procent av alla kontroller) styrdes till Livsmedelsverket för granskning.

Andelen inspektioner av träemballage som styrts till Livsmedelsverket för granskning

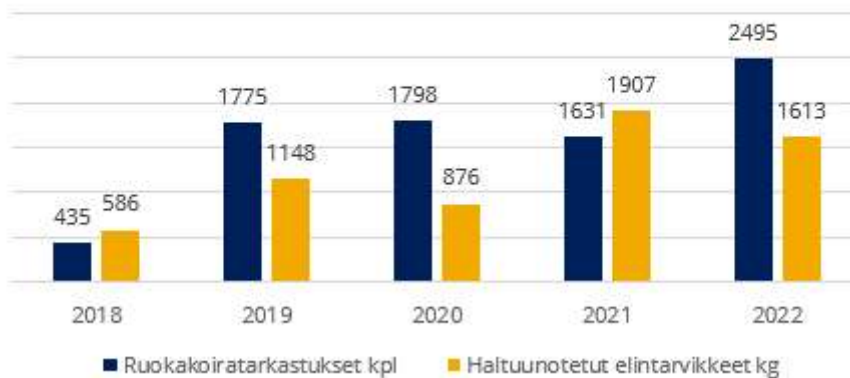
Afrikansk svinpest sprids med livsmedel som är infekterat

Den afrikanska svinpesten (ASF) är en dödlig blödarfebersjukdom hos svin, vildsvin och smågrisar som sprids lätt och för vilken det inte finns någon behandling eller vaccin. Sjukdomen sprids inte till människor, men om sjukdomen skulle spridas till landet skulle den orsaka stor ekonomisk förlust för svingårdar och för hela köttindustrin, eftersom man skulle bli tvungen att avliva alla svin på den infekterade svingården. ASF kan spridas till Finland bl.a. med infekterat kött eller en infekterad köttprodukt eller med kontaminerade djurtransportfordon. Det är förbjudet att föra in alla slags kött- och mjölkprodukter från länder utanför EU, och Tullen övervakar privatinförsel av produkterna för att förhindra spridningen av ASF.

Tullen kan också i EU:s interna trafik övervaka om det bland de produkter som resandena för med sig finns produkter, vars införsel till Finland har förbjudits med kommissionens skyddsbeslut. Skyddsbesluten är bindande bestämmelser som Europeiska kommissionen har fastställt för medlemsländerna, och som kommissionen kan ställa i ursprungslandet på grund av en farlig situation. Enligt det ifrågasvarande skyddsbeslutet har förflyttningar av levande svin, avelsmaterial från svin, svinkött, svinköttberedningar, svinkötsprodukter och andra produkter som innehåller svinkött samt biprodukter av svin begränsats från de EU-länder där restriktionsområden har fastställts på grund av afrikansk svinpest. Samma restriktioner gäller också vildsvin och produkter från dessa.

Under år 2022 uppgick den sammanlagda mängden förbjudna kött- och mjölkprodukter som beslagtagit av Tullen och som överlåtits av kunderna till cirka 7 500 kilogram. Av denna totala mängd var mängden kött- och mjölkprodukter som tullhundarna hittade lite mer än 1 600 kilo. Eftersom kunderna också kan överlåta produkter frivilligt, kan man inte föra statistik över alla kött- och mjölkprodukter på ett helt och hållet tillförlitligt sätt.

Kontroller med mathund och beslagtagna livsmedel

Med importbestämmelser för djur förhindras spridning av sjukdomar

EU:s restriktioner för import av sällskapsdjur syftar till att skydda både människor och djur. Med restriktionerna för införsel av enskilda sällskapsdjur skyddar man spridningen av olika sjukdomar, såsom rabies och dvärgbandmask. Tullen har en skyldighet att granska alla sällskapsdjur som förs in från tredjeländer i icke-kommersiellt syfte. Dessutom kan Tullen i den inre trafiken övervaka förflyttningen av djur mellan medlemsstaterna samt från Finland till ett land som inte är en medlemsstat.

Tullen har strävat efter att aktivt informera om förbud och restriktioner i fråga om privatinförsel av kött- och mjölkprodukter samt om kraven i fråga om införsel av sällskapsdjur genom mediemeddelanden, webbartiklar och uppladdningar på sociala medier.

Coronapandemin och sanktionerna mot Ryssland har begränsat trafiken, vilket har haft omfattande konsekvenser för människors och varors rörlighet. Det här syns också i granskningarna av sällskapsdjur. I slutet av 2022 var persontrafiken vid östgränsen över 80 procent lägre än vid motsvarande tidpunkt under åren före coronapandemin.

Sedan det ryska anfallskriget inleddes har sällskapsdjur som följer med ukrainarna till Finland fått komma in i landet utan separat förhandsansökan eller tillstånd. Sällskapsdjuret kan ha anlänt till

landet med sin ägare till exempel utan mikrochip, rabiesvaccination eller rabiesantikroppstest, varvid ägaren har instruerats att kontakta den lokala veterinären inom tre dagar från ankomsten.

Granskningar av sällskapsdjur och träffprocent

Om hunden har saknat medicinering mot bandmasken *Echinococcus multilocularis*, har Tullen vid gränsövergångsstället gett hundägaren en tablett för utrotning av bandmask som ägaren har gett hunden under Tullens övervakning.

Lättnader har bara gjorts för egna sällskapsdjur som flyktingarna fört med sig. Djur som kommit över gränsen övervakas noggrant, eftersom syftet med bestämmelserna om import av sällskapsdjur är att förhindra spridningen av sjukdomar och på så sätt skydda hälsan både hos människor och hos djur.

Sedan det ryska anfallskriget inleddes i Ukraina har de **sällskapsdjur** som följer med **ukrainarna** till Finland **fått komma in i landet utan** separat **förhandsansökan eller tillstånd.**

3.4 Insats 4: Vi vill vara en ansvarsfull och attraktiv arbetsgivare

Under år 2022 har utvecklingen av personalstrukturen fram till år 2030 utformats som en del av Tullens strategi. I strategiarbetet har man dragit upp riktlinjer för många åtgärder med hjälp av vilka man strävar efter att utveckla personalstrukturen, så att den motsvarar förändringarna i verksamhetsmiljön och Tullens framtida personalbehov. I arbetet har betonats ett mer omfattande och flexibelt utnyttjande av personalresurser än tidigare samt samhällsansvar. Dessa eftersträvas bland annat genom olika strukturella åtgärder och åtgärder för kompetensutveckling. Genom åtgärderna främjas t.ex. utveckling av en omfattande och mångsidig kompetens, person- och uppgiftsrotationer, utbildnings- och karriärvägsplanering, en samhällsansvarig och icke-diskriminerande rekrytering, välbefinnande i arbetet och arbetsförmågan samt utveckling av ledarskapet och chefsarbetet. Vi har också gjort rekryteringsprocessen smidigare, bland annat genom att ta i bruk en meritsammanfattningsrobot. Dessutom har vi minskat på chefernas arbetsmängd genom att överföra delar av processen till personalförvaltningen.

Vi vill att Tullen ska bli en ännu bättre och mer attraktiv arbetsgivare för varje nuvarande och framtida tullanställd.

Tullens anseende som arbetsgivare

Vi följer utvecklingen av Tullens anseende med undersökningen Förtroende & Anseende som görs varje år. I undersökningen bedömer svararna Tullens anseende inom olika teman som är förvaltning, ekonomi, ledning, innovation, interaktion, produkter och tjänster, arbetsplats samt ansvarsfullhet. Resultaten för alla teman tillsammans utgör det totala vitsordet.

Det totala vitsordet för Tullens anseende var 3,65 (på skalan 1–5), och hölls på samma nivå som året innan. Tullens anseende har förbättrats från år 2018 (3,36), då vi deltog i undersökningen för första gången. Vitsordet 3,79 för ansvarsfullhet är bra, fastän resultatet sjönk från året innan (3,86). Även vitsordet för arbetsplats 3,69 är fortfarande på en bra nivå, fastän det också sjönk från året innan (3,73). Anseendet och utvecklingen av dess delområden följs på lång sikt, eftersom uppfattningar ändras långsamt, vilket också gör att resultaten syns under en tidsperiod på flera år.

3.4.1 Vi främjade arbetslivets mångfald

Verksamhetsmodellen för samhällsansvarig rekrytering godkändes i Tullens ledningsgrupp i december 2022. Verksamhetsmodellen baserar sig på samarbete med aktörer som tillhandahåller utbildnings- och sysselsättningstjänster för specialgrupper. Dessa nätverk byggs ständigt ut och diversifieras.

I juni 2022 deltog Tullen i det internationella evenemanget Job Shadow Day. Job Shadow Day är en dag för personer vars livssituation, sjukdom eller handikapp gör det svårt att få arbete. Dagens syfte är att lyfta fram sådana personers kompetens och motivation att arbeta. Tre personer och deras arbetscoacher från Aula-Työkoti följde arbetet vid Flygtullen under en dag. Som dagens samordnare i Finland fungerade Vates-stiftelsen.

I juni deltog Tullen i det internationella **evenemanget Job Shadow Day**, vars syfte är att **lyfta fram kompetensen och motivationen att arbeta hos personer med särskilda behov**. Tre personer från Aula-Työkoti och deras arbetscoacher följde arbetet vid Flygtullen under en dag.

Strävan efter mångfald i personalstrukturen har också beaktats genom mångfaldsklausulen i rekryteringsannonserna: "Vi önskar att personer av olika ålder och kön samt personer som hör till språk- eller kulturminoriteter eller till andra minoriteter ska söka tjänsten".

Samarbetet med Arbets- och näringsjämnsterna har fortsatt när det gäller att tillsätta vikarier för alterneringsledighet. I de urvalskriterier som Tullen har ställt har man lyft fram beaktandet av svårssysselsatta personer. I december 2022 rekryterades till Tullen fyra arbetsökande som omfattas av det s.k. kommunförsöket till vikariat för alterneringsledigheten. En rekryteringsprocess i två steg utformades, vilket syftade till att stärka de intervjuades mod och kompetens att söka arbete.

Vi rekryterade mer multilokalt

Inom Tullen utförs mycket platsbundet arbete. Vid Tullen rekryterar vi dock multilokalt i de uppgifter där det är möjligt. Vi bedömer alltid möjligheterna till platsoberoende och multilokalt arbete när vi rekryterar nya arbetstagare. Vi söker ständigt efter olika sätt att utföra arbetet multilokalt. Vi tar upp möjligheten till distansarbete redan i platsannonsen.

De nya arbetstagarna kan välja sitt arbetsställe mer flexibelt bland de rekryteringsspecifika alternativ som Tullen har fastställt. Arbetsutrustningen möjliggör att man kan hålla kontakt och arbeta utan att vara bunden till ett visst tullkontor. Tullanställda kan, beroende på sin uppgift och avdelningens riktlinjer, antingen arbeta på tjänstestället och på distans eller helt och hållet på arbetsplatsen.

År 2022 var andelen rekryteringar till multilokalt arbete 19 procent av alla rekryteringar, vilket överskred målnivån för resultatmålet med 8 procent. Under de senaste åren har vi fäst uppmärksamhet vid att det i rekryteringarna som öppnas finns flera arbetsställen tillgängliga i de rekryteringar där det är möjligt.

Andelen rekryteringar med multilokalt arbete var 19 % av alla rekryteringar år **2022**. Året innan var den motsvarande siffran 11 %.

3.4.2 Vi ökade tullkunskapen genom samarbete med läroanstalter och studerande

Tullen utbildar i stor utsträckning sin egen personal, men samarbetar dessutom på ett mångsidigt sätt med olika läroanstalter.

Ett av målen i verkställighetsplanen i Tullens strategi (2020–2023) var att få med tullförfarandena och tullverksamheten i läroplanerna på högskole- och yrkeshögskolenivå. Bakgrunden till målet är bl.a. att en ökad tullmedvetenhet i samhället ökar kundernas kunskaps- och kompetensnivå i tullärenden. Detta stöder korrekt agerande i enlighet med Tullens krav.

Finlands första studiehelhet vid en högskola som behandlar tullärenden inleddes som ett samarbete mellan Tullen och [Åbo yrkeshögskola](#) i september 2022. Inom studieavsnittet utbildas studerande i logistik, transportteknik och internationell handel till proffs på bland annat tullförfaranden och tulldeklareringsprocessen. Sammanlagt 68 studerande och företagsrepresentanter genomförde studierna vid Åbo yrkeshögskola.

Tullen erbjuder unga och studerande möjlighet till arbetslivserfarenhet till exempel genom praktik. År 2022 arbetade sammanlagt 21 praktikanter hos Tullen. Praktikperioderna var i genomsnitt fyra månader och för största delen betalades lön.

Tullen erbjuder möjlighet till arbetslivserfarenhet genom praktik. **År 2022 arbetade sammanlagt 21 praktikanter hos Tullen.**

Yrkesexamen inom tullbranschen genom läroavtal

Sedan år 2012 har man kunnat avlägga yrkesexamen inom tullbranschen enligt en [läroavtalsmodell](#) i samarbete med Kouvolan ammattiopisto Oy (Eduko). Genom läroavtalsutbildningen genomför personen Tullens yrkesexamen, som ger kompetens att utföra vissa uppgifter inom tullbranschen. Kouvolan ammattiopisto, Oy, (Eduko) ansvarar för ordnandet av Yrkesexamen inom tullbranschen. Tullen ansvarar å sin sida för läroavtalsutbildningens teoristudier, som genomförs enligt en på förhand planerad tidtabell både som distansstudier från arbetsplatsen eller distansarbetsplatsen och som närstudier i Böle. Under inläringen på arbetsplatsen skaffar den studerande den kunskap som behövs för avläggande av examen.

Läroavtalsutbildningen räcker cirka tre år. De som avlagt examen har möjlighet att få en stadigvarande tjänst hos Tullen efter utbildningen. Utbildningen är gratis för den som studerar, och under studietiden får hen lön enligt tjänstekollektivavtalet. År 2022 genomförde ett rekordantal studerande läroavtalsutbildning och grundutbildning i tullbranschen. I slutet av år 2022 hade sammanlagt 230 tullanställda avlagt yrkesexamen inom tullbranschen.

Karriärmöjligheter blir bekanta på mässor och läroanstaltsbesök

Vi ökar tullmedvetenheten och bygger upp en positiv arbetsgivarbild också med hjälp av kommunikation och evenemang. År 2022 definierade vi för första gången målet för Tullens arbetsgivarbild och upprättade en utvecklingsplan för det. Vi genomförde planen bl.a. genom att i slutet av året delta i rekryteringsmässan Aalto Talent Expo i Esbo och i Duuni Day i Villmanstrand. Under rekryteringsmässorna mötte vi högskolestuderande och nytexaminerade inom många olika branscher. Vårt mål är att utvidga bilden av Tullen som en expertorganisation och som en potentiell

arbetsplats för experter inom olika branscher. Under mässorna delade vi ut både broschyrer och overallmärken, som visade sig vara mycket eftertraktade. Många studerande visste inte från tidigare att det finns många karriärmöjligheter vid Tullen för högutbildade. Ur den synvinkeln uppnådde vi vårt mål att utvidga bilden. Vi skrev också om mässorna i Tullens kanaler i sociala medier.

I december deltog vi tillsammans med polisen och Gränsbevakningsväsendet i [säkerhetsmyndigheternas gemensamma läroanstaltsturné](#) på det samiskspråkiga området i Fjäll-Lappland. Syftet med turnén var att presentera säkerhetsmyndigheternas karriärmöjligheter för högstadie- och gymnasieelever. Under turnén besöktes Ivalo, Enare, Utsjoki samt Sevettijärvi och påträffade 400 ungdomar. Varje myndighet hade egen lokal personal på plats vid evenemangen och utöver dem fanns utsedda ansvarspersoner från varje myndighet för koordinering av kommunikationen. Myndigheternas gemensamma meddelande om kampanjen publicerades på finska samt på nord- och skoltsamiska. Flera medier publicerade meddelandet, och dessutom skrev Lapin Kansa om evenemanget vid skolan i Ivalo.

4 Tullen stöder i arbetsvardagen och utvecklar praktiska miljöåtgärningar – så minskar vi vårt fotavtryck

I det här kapitlet behandlar vi minskandet av de ekologiska och sociala konsekvenserna av vår verksamhet, dvs. minskandet av vårt fotavtryck. Som de viktigaste synvinklarna har vi identifierat främjandet av vår personal i arbetsvardagen samt minskningen av miljökonsekvenserna av vår verksamhet.

4.1 Ansvarsfullt tillsammans – stödandet av tullanställdas arbetsvardag med olika metoder

Coronapandemin förändrade permanent arbetssätten för dem som arbetar med information inom Tullen. När den nationella rekommendationen om distansarbete upphörde övergick man vid Tullen till modellen för multilokalt arbete, som består av kombinerat distansarbete och arbete på plats. Vid multilokalt arbete kan man utöver vid tjänstestället även arbeta hemifrån, vid något annat tullkontor eller i lokaler som är i ämbetsverkens gemensamma bruk. Många tullanställda arbetar mycket på distans nuförtiden. Multilokalt arbete är ett sätt att öka arbetets flexibilitet och underlättar samordandet av arbete och privatliv. Det är dock uppenbart att i vardagen med multilokalt arbete som vi strävar efter, måste vi vid sidan av de funktionella behoven och resursaspekterna också ta hand om gemenskapen. Tullmedarbetarnas gemensamma anda har under hela vår organisations månghundraåriga historia varit en av framgångsfaktorerna för vår organisation, och i fortsättningen måste man i allt högre grad satsa på att bevara denna gemensamma anda.

Välbefinnande i arbetet främjas vid Tullen med hjälp av arbetshälsoplanen. I arbetshälsoplanen har man identifierat de viktigaste utvecklingsobjekten samt åtgärder för utvecklingsarbetet för välbefinnandet i arbetet och arbetsförmågan vid Tullen. Planen baserar sig på information som samlats in gällande välbefinnandet i arbetet och på samtal med tullanställda, företagshälsovården och Keva. Ett sätt att samla in information om tullanställdas välbefinnande i arbetet är statens personalundersökning VMBaro, som ordnas varje år. Resultaten av VMBaro-enkäten som genomfördes år 2022, visar att utvecklingen av välbefinnandet i arbetet vid Tullen har varit positiv även i fjolårets mätning.

4.1.1 Vi främjade arbetsgemenskapens jämställdhet och arbetets flexibilitet

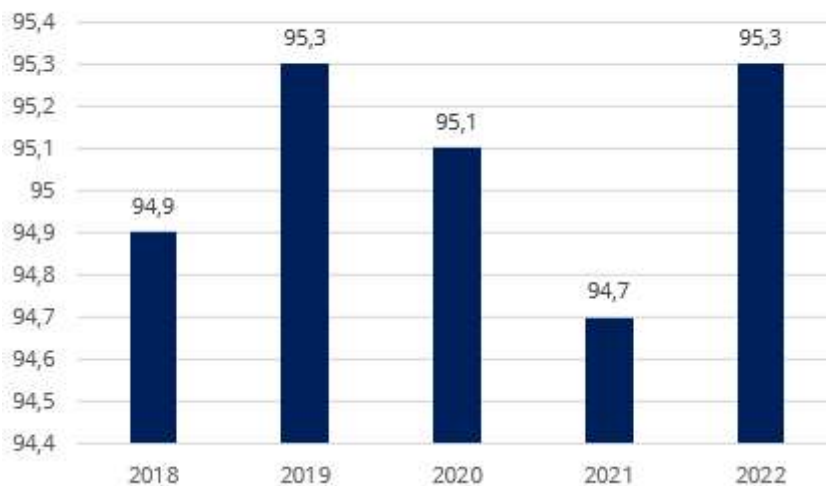
I slutet av år 2022 hade Tullen sammanlagt 2 040 anställda. Av vår personal gör 61 procent expertarbete i olika funktioner och 39 procent är placerade vid tullkontoren i tullklarings- och tullbevakningsuppgifter.

Kvinnornas andel av vår personal uppgick till 46 procent och männens andel till 54 procent. Inom Tullen arbetar 5 procentenheter färre kvinnor än inom statsförvaltningen i allmänhet. Andelen kvinnor i expertuppgifter var 51,7 procent (statsförvaltningen: 56,9 procent). Andelen ökade med 3

procentenheter från föregående år. Andelen kvinnor i chefsuppgifter var 40 procent, vilket är betydligt högre än inom statsförvaltningen i genomsnitt (26,4 procent).

För personalens välbefinnande i arbetet är det viktigt att verksamheten i vår arbetsgemenskap upplevs som jämställd. Principen om lika lön är en väsentlig del av jämställdheten: kvinnor och män ska betalas samma lön för likvärdigt arbete hos samma arbetsgivare. År 2022 var indexet för lika lön vid Tullen 95,3 procent (2021: 94,7 procent). Detta innebär att männens lön var i genomsnitt 4,9 procent högre än kvinnornas. Dessa tillägg ökar löneskillnaderna mellan män och kvinnor på de kravnivåer där skiftarbete utförs. Män arbetar mera i skift än kvinnor.

Indexet för lika lön mellan könen

Tullen har en jämställdhets- och jämlikhetsarbetsgrupp med 13 medlemmar utöver ordföranden och sekreteraren. Arbetsgruppen upprättar regelbundet en jämställdhets- och jämlikhetsplan. Den föregående planen var för åren 2020–2022.

Distansarbetet blev det rådande arbets sättet vid multilokalt arbete

Vid Tullens olika avdelningar och funktioner är arbetet och de sammanhängande behoven olika. Därför finns det vid Tullen ingen enskild arbetsmodell, utan avdelningarna och funktionerna får dra upp riktlinjer för den praxis som passar dem bäst. I början av år 2022 övergick vi till modellen för multilokalt arbete, där arbetstagarna får välja den plats som passar bäst dem för utförandet av arbetet, om arbetet inte förutsätter att man finns på tjänstestället. I många uppgifter har distansarbetet blivit det huvudsakliga sättet att arbeta och vår personal har gett god respons om modellen för multilokalt arbete. Det ökade distansarbetet har på ett positivt sätt påverkat vår personals välbefinnande i arbetet och den minskade pendlingen mellan hemmet och arbetsplatsen.

År 2022 var andelen distansarbete vid Tullen dryga 132 400 arbetsdagar. Distansarbete utfördes av en tredjedel av all tullanställda. För dem som arbetade på distans var förhållandet mellan distansarbete och närarbete 70/30 till distansarbetets fördel. Här har endast beaktats de personer

som arbetar på distans, förutom semestrar och övrig frånvaro. Under år 2022 arbetade de som hade distansarbete 169 dagar på distans, när vardagsarbetsdagar allt som allt var 253.

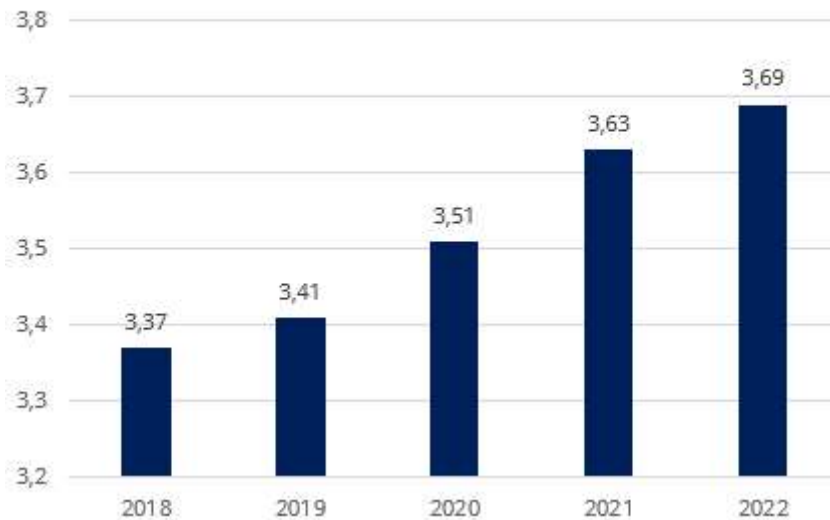
Arbetet omstrukturerades på grund av anfallskriget

Under förra året påverkade Rysslands anfallskrig mot Ukraina [arbetsbeskrivningen för många tullanställda](#). Å ena sidan har sanktionsövervakningen sysselsatt Tullen, men den minskade trafiken vid östgränsen har minskat arbetsmängden avsevärt. Därför har vissa tullkontor minskat öppettiderna och en del tullkontor har stängts tills vidare. Tullen omorganiserade arbetet första gången på våren och på nytt på hösten. Tullens personalförvaltning kartlade tillsammans med olika avdelningar vilka platsberoende och platsoberoende arbetsuppgifter som vid behov kunde omorganiseras och erbjudas till arbetstagare vilkas arbetsuppgifter minskat eller eventuellt kommer att minska i framtiden. Platsberoende uppgifter riktades till tullkontoren vid östgränsen samt särskilt till dem med kunskap om tullklarering som inte hade möjlighet att delta i bevakningsuppgifter. Tullen har kunnat erbjuda sina anställda ersättande uppgifter, och ingen har sagts upp eller permitterats.

4.1.2 Vi utvecklade välbefinnandet i arbetet och arbetsförmågan systematiskt

I början av året tog Tullen i bruk en arbetshälsoplan för åren 2022–2024. Planen baserar sig på utvecklingsbehov som identifierats utifrån uppgifterna om arbetsförmåga och välbefinnande i arbetet och som tullanställda lyft fram i sitt strategiarbete. I arbetshälsoplanen har antecknats centrala utvecklingsobjekt samt åtgärder inom sex prioriterade områden i arbetet för att utveckla arbetshälsan och arbetsförmågan. Åtgärder har definierats för att leda arbetsförmågan och välbefinnandet i arbetet, stödja ledarskapet och chefsarbetet, främja arbetsgemenskapens funktion och arbetstagarerfarenhet, utveckla inläringen i arbetet och arbetssätten, hantera kompetensen samt främja och stödja arbetsförmågan. I [Tullens personalberättelse 2022](#) har man berättat närmare om utvecklingsåtgärderna.

Arbetsstillfredsställelse, VMBaros
helhetsindex

Personalundersökningen VMBaro genomfördes i september–oktober 2022. Svarsprocenten var 60 och helhetsindexet för arbetsstillfredsställelsen var 3,69 (på skalan 1–5). Enligt resultatet har arbetsstillfredsställelsen förbättrats jämfört med svaren från året innan. Det som upplevdes fungera bäst var medvetenheten om målsättningarna för arbetet, kännedom om arbetsplatsens värderingar, förmågan att förbinda sig till arbetsgivarens målsättningar, jämställdheten mellan könen i arbetsgemenskapen samt tilltro till tjänsteförhållandets kontinuitet. De svagaste vitsorden var att lönen skulle ändras i takt med arbetsprestationen, att den högsta ledningen skulle agera som exempel och vägvisare, ledningens strategiska riktlinjer för att uppnå målen, rättvis lön och att ledningens strategiska riktlinjer stöder uppnåendet av målen.

Personalundersökningens resultat för arbetsgemenskapen går igenom i utvecklingsmöten gällande arbetsgemenskapernas välbefinnande i arbetet. Chefen ordnar mötet där man diskuterar de egna resultaten och kommer med idéer för utvecklingsobjekt. Utifrån detta utarbetar arbetsgemenskaperna egna utvecklingsplaner för att främja välbefinnandet i arbetet. För utvecklingsmötena gällande välbefinnande i arbetet uppdaterades anvisningen för delaktiggörande.

Välbefinnandet i arbetet främjades med gemensamma infotillfällen och en kampanj

Under år 2022 genomfördes 14 Hetki hyvinvoinnille (en stund för välbefinnande)-infotillfällen. Sammanlagt 2 548 personer deltog i infotillfällena. Vid infotillfällena lyfte man fram teman som välbefinnandet, välbefinnandet i arbetet och arbetsförmågan samt gav deltagarna en möjlighet för diskussion och kommentarer. Under tillfällena betonades också betydelsen av ett gott arbetsbeteende och arbetsklimat samt presenterades arbetsgemenskapsmedling som ett sätt att utreda störningar i arbetsgemenskapen. Både Tullens egna experter och externa experter lade

grunden för de olika temana. Inspelningarna från expertföredragen sparas så att tullanställda kan se dem i efterhand i Intranätet.

På hösten ordnade vi kampanjen Ansvarsfullt tillsammans, där anvisningar presenterades för ingripande och utredning av störningar i arbetsgemenskapen och ansvarsfullt arbetskamratskap lyftes fram. Under kampanjen genomfördes uppgiften "Spana in en ansvarsfull arbetskamrat" som alla tullanställda fick delta i, och åtta av de viktigaste egenskaperna för en schysst arbetskamrat identifierades.

4.1.3 Vi utvecklar vår arbetskultur – Tillsammans är vi mer

Tullens strategi uppmuntrar till samarbete och till en verksamhet som är innovativ, inkluderande, experimentell och initiativtagande. Denna mentala infallsvinkel styr aktivt utvecklingen av våra gemensamma handlingssätt och ansvarsfullt arbetsbeteende. Vi har utvecklat nya handlingar för aktuella ämnen, till exempel en familjedag och en "Välkommen till Tullen" -dag för nya tullanställda. Den interna informationsgången gällande aktuella ärenden har förbättrats bl.a. med ett nyhetsbrev för chefer och med virtuella möten för tullanställda där man går igenom olika teman.

Riktlinjerna i chefsarbetet leder utvecklingen av arbetskulturen

Vi främjade kompetensen hos Tullens personal bland annat i projektet "Ökad kompetens och förnyelse" som genomfördes i samarbete mellan olika avdelningar och enheter. I och med projektet drog vi upp riktlinjer för principerna för Tullens ledning och chefsarbete och öppnade en utbildningsstig som stöder principerna. Dessutom tog vi fram en modell för bedömning av Tullens ledning och chefsarbete. I och med projektet genomfördes år 2022 också en Barrett-analys av kulturvärde, som mäter Tullens arbetskultur. Baserat på resultaten av Barrett-analysen för kulturvärde, vore det möjligt att förbättra välbefinnandet i arbetet genom att i högre grad utveckla den praktiska verksamhetskulturen i riktning mot våra kollektiva förväntningar och förhoppningar. Även i det här arbetet behöver vi varje anställds insats, oberoende av organisationsnivå och roll. Analysen görs på nytt år 2024 så att vi får respons på hur man gjort framsteg i utvecklingen av arbetskulturen.

Nya synsätt för arbetskulturen genom utbildningar

I januari 2022 publicerade vi webbutbildningen "Arbetskultur – en kraft som förenar organisationen". Målgruppen för denna utbildning är hela personalen vid Tullen. Utbildningen behandlar bl.a. särdragen för arbetskultur och hur arbetskulturen tar sig uttryck i praktiken. Utbildningen går också igenom etiska principer och tjänstemannaetikern i praktiken. Reflektionsuppgifterna och gemensamma diskussioner hjälper till att identifiera och klä i ord den nuvarande arbetskulturen samt vilken typ av arbetskultur vi vill bygga tillsammans i framtiden.

Tullens jämställdhets- och jämlikhetstänk främjades enligt Tullens jämställdhets- och jämlikhetsplan. Utbildningen "Jämställdhet och likabehandling mellan könen – Varför och hur?" i statsförvaltningens gemensamma webbaserade lärmiljö, har varit obligatorisk för alla. År 2022 har dessutom förberetts Tullens egen webbutbildning "Jämställdhet och jämlikhet i tullarbetet", som vidare styrker kunskapen

om jämställdhet och jämlikhet för dem som jobbar inom kundtjänsten, tullbevakningen och tullbrottsbekämpningen.

Vi uppmuntrar till initiativtagande och nyskapande verksamhet

Som ett led i utvecklingen av arbetskulturen, fokuserade strategiarbetsgruppen på att förbättra initiativtagande samt på nyskapande verksamhet. I början av hösten 2022 startade vi en initiativkanal, som öppnade ett nytt sätt för tullanställda att berätta om sina goda utvecklingsidéer. Det här stärker tullanställdas möjligheter att dela sina tankar med alla. Dessutom fick vi en budget på 100 000 euro för nyskapande verksamhet samt en ny person för att dra igång ett nyskapandenätverk, vars verksamhet startar år 2023. Vi kommer alltså inte bara med löften om förbättringar, utan vi styrker tullanställdas dagliga verksamhet genom konkreta metoder som känns i vardagen.

4.1.4 Vi utvecklar tullanställdas kompetens systematiskt

Vår verksamhetsmiljö är i ständig förändring, och därför bedömer vi aktivt vilken kompetens vi redan har och hur man ska utveckla den eller hur man kan inhämta den kompetens som saknas. Vi utarbetar årligen en utbildningsplan för utveckling av kompetensen. Planen fastställs i ledningsgruppen för utbildning, som består av representanter för arbetsgivaren och personalen.

Vår personalutbildning indelas i Tullens allmänna introduktion, Grundutbildning i tullbranschen, Läroavtalsutbildning för yrkesexamen inom tullbranschen samt yrkesinriktad fortbildning och kompletterande utbildning. Utöver dessa stöder vi också externa frivilliga studier.

Kompetensutvecklingen hos Tullens personal främjades bland annat i projektet "Ökad kompetens och förnyelse", som genomfördes i samarbete mellan olika avdelningar och enheter. I och med projektet uppdaterade vi riktlinjer för principerna för Tullens ledning och chefsarbete och öppnade en utbildningsstig som stöder principerna. De digitala pedagogiska tjänster som möjliggör kontinuerlig inlärning för Tullens personal understöddes och utvecklades på många olika sätt, bland annat genom införandet en ny webbaserad lärmiljö åt Tullen.

År 2022 deltog 79 procent av vår personal i någon utbildning (2121: 70 procent). Utbildningarna bestod av både Tullens egna utbildningar och externa utbildningar. År 2022 var omfattningen av personalutbildningen sammanlagt 19 026 utbildningsdagar, dvs. 9,3 dagar per årsverke (statsförvaltningen 2,3 dagar/årsv.)

Utbildningarna med flest deltagare år 2022 var de som var obligatoriska för tullanställda. De genomfördes på webbplattformen Moodle och relaterade till arbetskultur, jämställdhet och jämlikhet mellan könen samt klassificering av information. Dessutom hölls utbildningar i första hjälpen, användning av maktmedel samt behörighet vilka inte hade genomförts under coronapandemin. I utbildningarna gällande det nya förtullningssystemet deltog också en stor grupp tullanställda.

4.2 Minskande av Tullens miljöpåverkan

Tullens strategiska mål är att gå i spetsen för miljöansvariga aktörer inom statsförvaltningen. På agendan för år 2022 ingick utarbetandet av Tullens miljöprogram och ibruktagandet av miljösystemet Ekokompassen. Nedan presenterar vi våra insatser för utveckling av miljöansvaret i vår egen verksamhet.

4.2.1 Vi gick med i miljösystemet Ekokompassen

Tullen utvidgade sitt miljöarbete till att omfatta alla tullkontor, genom att ta i bruk miljösystemet Ekokompassen år 2022. Ekokompassen är ett miljösystem som inte är bundet till en viss näringsgren och som baserar sig på den internationella standarden SFS-EN ISO 14001. Systemets auditeringar ordnades i slutet av året, och Tullen fick certifikatet Ekokompassen i december 2022. Vårt arbete för att förbättra miljön inleddes med utarbetandet av ett miljöprogram och med Green Office-certifieringen för Böle år 2015. I och med Ekokompassen utvidgas verksamheten till alla tullkontor. För det nya systemet kartlades alla Tullens miljöeffekter och för att minska dem gjordes ett nytt miljöprogram för hela Tullen för åren 2022–2025.

De miljöeffekter som Tullen identifierat kan delas upp i fyra kategorier: lokaler, upphandlingar, rörelse och den egna verksamheten. År 2022 koncentrerade vi oss i stor utsträckning på att bygga själva miljösystemet, men minskandet av miljökonsekvenserna gällande lokaler och rörelse finns att

läsa om i kapitlen 4.2.2 och 4.2.3. Ansvarsfullheten vid upphandlingar främjades genom att utbildning av upphandlingspersonalen inleddes, och genom att en punkt för beaktande av miljöaspekterna lades till beskrivningen av föremålet för anskaffningen.

Med hjälp av miljöprogrammets mål och mätare rapporteras om verksamheten till Tullens ledningsgrupp. Verksamhetsplanen talar om vilka som är ansvariga för miljöprogrammet samt om de årliga åtgärder som har planerats för uppnåendet av målen. Genomförandet av planen följs upp två gånger per år.

För ibruktagandet av miljöprogrammet Ekokompassen granskades också hur avfall och kemikalier behandlas vid tullkontoren samt infotillfällen hölls för personalen gällande det nya miljöprogrammet. Identifieringen av miljöeffekterna och beskrivningen av Tullens verksamhets sätt ger goda förutsättningar för utvecklingsarbetet under de kommande åren.

I och med det nya miljösystemet började också en arbetsgrupp för samhällsansvar sin verksamhet och i den finns representanter från varje avdelning och olika funktioner. Arbetsgruppen för samhällsansvar ansvarar för att samordna skrivandet av hållbarhetsrapporten samt för genomförandet och uppföljningen av miljöprogrammet Dessutom började man samla ihop miljöteam i slutet av år 2022. Avsikten är att miljöteamen ska agera lokalt vid sina egna tullkontor som kontaktpersoner för miljöfrågor och som utvecklare och till exempel som initiativtagare för olika evenemang. Teamen är en viktig del av förankringen av miljösystemet, eftersom de gör det möjligt att med låg tröskel kommunicera med olika verksamhetsställen i miljöfrågor samt att komma med utvecklingsidéer och god praxis för hela Tullen.

Ibruktagandet av Ekokompassen är en praktisk åtgärd som Tullen också har förbundit sig till i kampanjen för energisparande - "En grad lägre".

4.2.2 Vi utvecklar våra arbetsmiljöer enligt lokalstrategin

Tullens nya lokalstrategi upprättades under år 2022 och godkändes i mars 2023. Lokalstrategin har upprättats i en samarbetsgrupp dit man kallade representanter från de olika funktionerna. Målet med Tullens lokalstrategi är att främja systematisk och kontrollerad ledning i fråga om lokaler. Syftet med strategin är att ge våra arbetstagare säkra och friska lokaler, som stöder vår verksamhet och som motsvarar det behov som användningen definierar.

Tullens lokaler utvecklas enligt strategin med beaktande av föränderliga behov och möjligheter. I samband med Tullens strategiarbete upprättades principer för en god arbetsmiljö som tas i beaktande i framtida lokalprojekt. I lokalerna ska bland annat beaktas att de funktionella kraven är viktigast, att arbetet är oberoende av plats och att man arbetar på arbetsplatsen på olika tider, att arbetsutrymmena är tillräckligt åtskilda t.ex. med tanke på hälsan, informationssäkerheten och förutsättningarna för koncentration, möjligheterna att använda den senaste arbetstekniken, att utrymmena kan ändras mångsidigt, att miljövänliga lösningar är nödvändiga samt möjligheterna till gemensamt genomförande eller gemensamma utrymmen med andra myndigheter eller sammanslutningar.

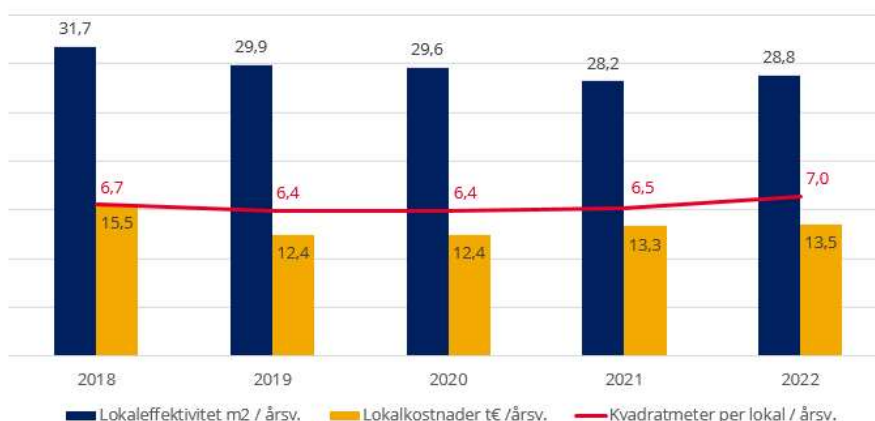
Samhällsansvar och miljöaspekten beaktas starkt i Tullens lokalförvaltning. Tullen strävar efter att minska sitt koldioxidavtryck med hjälp av åtgärder i miljösystemet och certifieringen Ekokompassen samt genom att effektivisera användningen av lokalerna. Effektiviteten och kostnaderna för lokalanvändningen rapporteras via förvaltningens lokalhanteringssystem (HTH). Hur lokalerna och arbetsmiljön fungerar mäts med nöjdhetenkäter. I kommande lokalprojekt beaktas tillgängligheten i ännu högre grad än tidigare.

Det viktigaste och mest verkningsfulla sättet att minska energianvändningen, utsläppen och kostnaderna, är att avstå från onödiga utrymmen i enlighet med statens lokalstrategi. I enlighet med ministergruppens beslut genomförde ämbetsverken och inrättningarna mätningar av användningsgraden för lokalerna under hösten 2022. Utifrån de erhållna uppgifterna analyserades utrymmesbehoven i samarbete med Senatfastigheter och man beslöt att utveckla lokaleffektiviteten i Böle.

Under år 2022 genomfördes energisparkampanjen "En grad lägre". Som en del av kampanjen deltog vi i hyresvärdarnas energisparprogram, där temperaturen sänktes i våra kontorslokaler, i de allmänna och tekniska utrymmena och i parkeringshallar i enlighet med energisparprogrammet för statliga lokaler. Sänkningen av temperaturen med en grad betyder en lägre energiförbrukning på fem procent. Som andra åtgärder för att spara el ändrades både tidsprogrammen för ventilation i kundutrymmen och belysningsstyrningen så långt det var möjligt bakom rörelsesensorerna. Vi uppmuntrade över 2 000 tulltjänstemän att spara energi även genom små åtgärder i våra lokaler, i distansarbete, i hemmet och i trafiken, och även att dela med sig av sina energispartips till andra. Kampanjen räcker till slutet av april 2023.

Som mätare för beskrivning av lokaleffektiviteten har valts lokalkostnader/årsv., lokalkvadratmeter/årsv. och kontorseffektivitet m²/årsv.

Lokaleffektivitet

4.2.3 Vi minskar miljöeffekterna av våra tjänsteresor

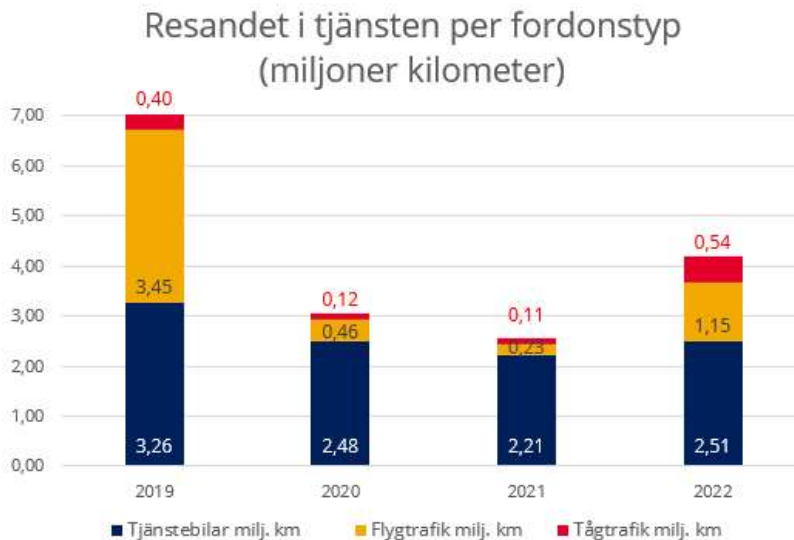
Tjänsteresandet ger upphov till utsläpp, och i enlighet med statens resestrategi rekommenderas också personalen vid Tullen att resa kollektivt och i synnerhet främja järnvägstrafiken. Flygresor ska undvikas vid resor under 500 km som kan genomföras t.ex. med järnväg.

Efter en paus på ett par år på grund av coronapandemin, ökade antalet tjänsteresor i slutet av 2022, men antalet kilometer nådde inte samma nivå som före coronapandemin. När reserestriktionerna avskaffades kunde man skönja ett uppdämt behov av resor. Det hölls många olika arbetsgemenskapliga evenemang och närutbildningar som inte hölls på grund av coronarestriktionerna. Trots att det i slutet av 2022 hölls många olika möten på plats som orsakat resor, är målet ändå att i fortsättningen dra nytta av de lärdomar om distansarbete och fjärrteknik som man lärt sig under coronatiden, varvid behovet av resor i sin helhet skulle vara mindre än före coronapandemin. Även i framtiden kommer både möten och utbildningar att till stor del hållas virtuellt. Möten på plats ordas i regel endast när det finns ett särskilt syfte med att vara på plats, till exempel för att öka gemenskapen eller behandla säkerhetsklassificerat material.

Av Tullens funktioner är det utbildning som kräver mest resande. Man strävar efter att minska resandet på grund av utbildning, genom att utveckla olika virtuella och digitala utbildningsmiljöer och genom att föredra distansförbindelser. Till exempel i långa utbildningsprogram har en del utbildningsdagar som tidigare genomförts på plats flyttats till webben, vilket har minskat behovet av resor och inkvartering.

Som mätare för resandet i tjänsten kan man bl.a. använda antalet resdagar och olika resesätt. För tjänsteresandet skulle målet i mån av möjlighet vara att öka användningen av kollektiva färdmedel och samtidigt minska både flygandet och användning av bilar. En del av tullkontoren befinner sig dock i gränsområden där det knappt finns någon kollektivtrafik. Det vi lärt oss om distanspraxis under coronatiden syns i antalet resor, eftersom kilometrarna för tjänsteresor inte har uppnått nivån före coronatiden. Antalet resor har endast ökat när det gäller tågresor, och det här är också den önskade riktningen i utvecklingen.

Vi skaffade tjänstebilar med mindre utsläpp

Till utsläpp som orsakas av verksamheten hör också användningen av tjänstebilar. Lagen om miljö- och energieffektivitetskrav vid upphandling av fordon och trafik tjänster trädde i kraft i augusti 2021. Lagen baserar sig på ett EU-direktiv (2019/1161), vars syfte är att främja uppnåendet av utsläppsminskningar inom trafiken genom att öka andelen rena fordon i den offentliga upphandlingen. Direktivet förpliktar medlemsländerna att skaffa en minimiandel fordon med utsläpp på noll gram eller med låga utsläpp när de gör offentliga upphandlingar.

Förpliktelserna har delats upp på två olika upphandlingsperioder. Den första upphandlingsperioden började i augusti 2021 och slutar i slutet av 2025. Den andra upphandlingsperioden är 2026–2030. Enligt direktivet får CO₂-utsläppen för person- och paketbilar, vilka fastställts som miljövänliga, vara högst 50 g/km fram till slutet av år 2025 och 0 g/km från och med år 2026. I praktiken innebär det här helt eldrivna bilar och till slutet av år 2025 även laddningshybrider. Finland ska säkerställa under båda upphandlingsperioderna att 38,5 procent av person- och paketbilar som anskaffas är miljövänliga.

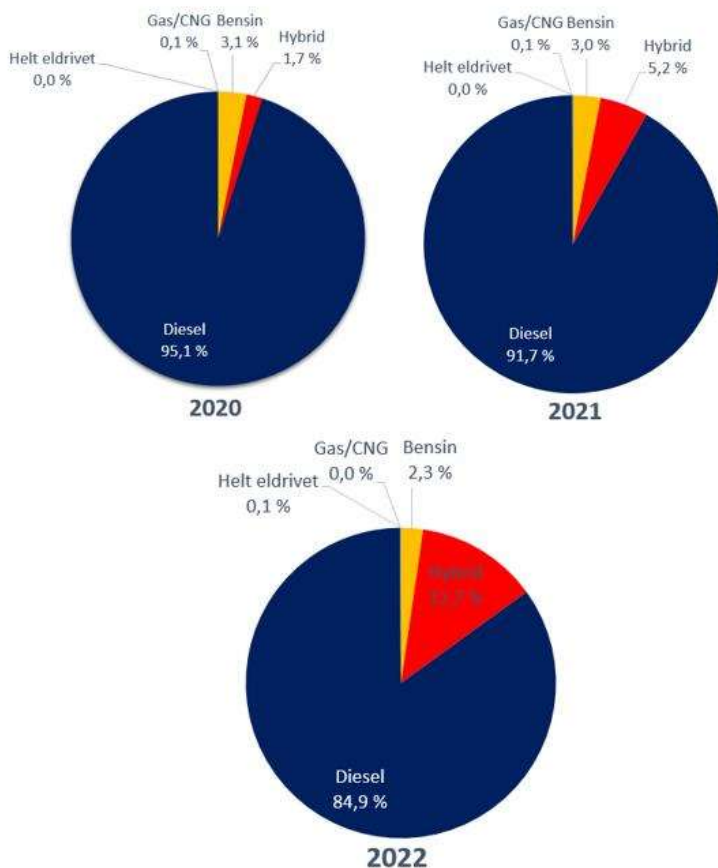
Tullen har cirka 250 fordon i användning. Fordonen används främst i bevakningsuppgifter, där cirka 215 är i användning. Förvaltningen och stödfunktionerna har cirka 35 bilar. Av bilarna är 205 diesel- och 14 bensindrivna samt 29 av bilarna är miljövänligare laddningsbara hybrider (bensin/el), helt eldrivna- och gasbilar. Därutöver har Tullen 2 specialfordon med lastbilskarosser.

Under år 2020 började Tullen övergå till laddningsbara fordon i de uppgifter där det är funktionsmässigt möjligt. I de årliga nyanskaffningarna på cirka 20 bilar har Tullen kunnat skaffa bilar med mindre utsläpp. Det här innebär cirka 70–75 procent av alla nyanskaffningar. En kraftig ändring av riktlinjen och en vilja till en koldioxidsnål riktning har realiserats åren 2020-2021. Förnyelsen av

fordon år 2022 har genomförts på samma nivå som tidigare år, men de beställda fordonen har ännu inte levererats (03/2023). Den målbild som fastställts för statsförvaltningen står inför en stor utmaning när fordon inte kan levereras. Generellt är leveranstiderna cirka 10–15 månader. Myndigheternas utrustning av fordonen fördröjs också på grund av den försämrade tillgången till installationsmaterial. Tiden som ska reserveras för utrustningen är cirka 3–9 månader. Dessutom innebär inrättandet av ett laddningsnät för fordon en ytterligare utmaning för att dra största möjliga nytta av bilar med mindre utsläpp.

År 2022 var utsläppsmedeltalet för tjänstebilarna 134 g/km, bilarnas medelålder var 9,7 år och den genomsnittliga förbrukningen 5,3 l / 100 km.

Andelen körda kilometer per drivkraft

5 Beskrivning av hur rapporten upprättades

I enlighet med statskontorets anvisning för hållbarhetsrapporten har man i denna rapport beskrivit de positiva effekterna av Tullens verksamhet när det gäller de FN-mål för hållbar utveckling som Tullens verksamhet har bedömts ha störst inverkan på. Vid beredningen av hållbarhetsrapporten 2022 gick vi på nytt igenom FN:s mål för hållbar utveckling, och i samband med detta identifierade vi några nya delmål som vi främjar på det sätt som beskrivs i rapporten. Valet av dessa mål och utarbetandet av rapporten har beretts av en arbetsgrupp för samhällsansvar som består av representanter för Tullens olika enheter. Vi fick vägledning om hållbarhetsrapportens centralaste prioriteringar av ledningsgrupperna vid Tullens avdelningar och experter vid Tullen. Texterna i rapporten har producerats av experter inom olika delområden.

I rapporten har vi dragit nytta av olika interna informationskällor, bl.a. Tullens bokslut 2022 ([Tullin tilinpäätös 2022](#)), Tullens årsberättelse ([Tullens år 2022](#)), Tullbevakningens årsberättelse 2022 ([Tullin valvonnann vuosijulkaisu 2022](#)), Tullens personalberättelse 2022 ([Tullens personalberättelse 2022](#)), olika mediemeddelanden ([Tullens mediemeddelanden 2022](#)) och resultaten från personalundersökningen VMBaro 2022.

Dessutom har vi använt externa källor:

- En handlingsplan för immateriella rättigheter till stöd för EU:s återhämtning och resiliens, rapport, EUIPO & EPO 2022.
- Immaterialrättsbrott och dess kopplingar till andra allvarliga brott – Fokus på multikriminalitet, rapport, EUROPOL & EUIPO 2020.

Tullens högsta ledning har bestyrkt valet av de ovan nämnda målen samt granskat och godkänt hållbarhetsrapporten.

Registreringsnummer:

H872/01.02.01/2023